

O VOCE PENTRU **EDUCAȚIE**

Manifest privind politicile propuse
pentru noua legislație în educație

Inspirat de Raportul Proiectului
România Educată

8 iunie 2022

Cuprins

[Despre Alianța “O voce pentru educație”](#)

[Capitolul I. Cariera didactică și parcursul profesional al cadrelor didactice](#)

[Capitolul II. Management scolar și guvernanta sistemului de educație](#)

[Capitolul III. Investiția în educație](#)

[Capitolul IV. Curriculum](#)

[Capitolul V. Evaluarea rezultatelor învățării](#)

[Capitolul VI. Alfabetizare funcțională](#)

[Capitolul VII. Educația incluzivă](#)

[Capitolul VIII. Măsuri privind Digitalizarea](#)

[Capitolul IX. Învățământul profesional și dual](#)

[Capitolul X. Infrastructură](#)

Despre Alianța “O voce pentru educație”

Pentru prima dată în România, suntem martorii unui moment în care societatea civilă, mediul de afaceri și sectorul guvernamental au pus bazele unei colaborări solide care aduce împreună cei mai relevanți actori, agregând puterea acestora de a transforma educația din țara noastră.

Manifestul pentru implementarea programului “România Educată” cuprinde 100 de propuneri pentru modernizarea educației secundare, propuneri elaborate și sprijinite de către alianța O Voce pentru Educație.

Măsurile propuse, lansate miercuri, 8 iunie 2022, sunt rezultatul unui proces de dezbatere și aliniere între majoritatea actorilor care sprijină, astfel, implementarea unei ample acțiuni de transformare a educației, astfel încât aceasta să răspundă provocărilor societății actuale, atât la nivel global, cât și european și național. Această acțiune, menită să aducă în prezent și să orienteze spre viitor educația, are la bază proiectul de țară România Educată.

Alianța a propus Ministerului Educației și Președintelui României mai multe direcții de acțiune care sprijină modernizarea educației pe 10 teme considerate critice: (1) Cariera didactică și parcursul profesional al cadrelor didactice, (2) Management școlar și guvernanta sistemului de educație, (3) Investiția în educație, (4) Curriculum, (5) Evaluarea rezultatelor învățării, (6) Alfabetizare funcțională, (7) Educație incluzivă, (8) Digitalizare, (9) Învățământ profesional și dual (10) Infrastructură. O Voce pentru Educație a avut o serie amplă de consultări cu reprezentanți ai Ministerului Educației, lideri ai sindicatelor din învățământul preuniversitar, Consiliul Național al Elevilor, asociații reprezentative ale elevilor și reprezentanți ai părinților pentru a formula și agreea prezentele propuneri de modernizare..

O Voce pentru Educație este o alianță constituită cu scopul de a contribui la reformarea sistemului de învățământ din România, în contextul unui nou proiect de lege a educației (2022). Alianța reprezintă o parte importantă a societății civile din sectorul educației și este formată din actori relevanți, cu experiență în intervenții educaționale directe și susținerea unor politici educaționale pe teme importante. Acești actori sunt: organizații non-profit, camere de comerț și grupuri de antreprenori, având ca parteneri strategici Coaliția pentru Dezvoltarea României (reprezentând, prin companiile membre, 50% din PIB-ul României) și UNICEF.

Scopul alianței este de a sprijini procesele de fundamentare și adoptare a unei noi legislații, precum și întregul demers ulterior de implementare în sistemul educațional.

Având în vedere obiectivul programului România Educată, toți cei menționați mai sus am lucrat împreună timp de câteva luni și am căzut de acord asupra unor măsuri care pot ajuta, în mod realist, la reformarea sistemului de educație din România. Măsurile

propuse sunt prezentate în continuare în forma acestui Manifest și sunt sprijinite în mod comun de către membrii alianței și de către co-semnatari.

Obiectivele din prezentul manifest vor fi transpuse în legea educației prin norme imperative, clare, care să sprijine fără drept de apel punerea în aplicare a măsurilor.

MANIFEST EDUCAȚIONAL

România susține și contribuie la un sistem educațional centrat pe elev, cu viziunea de a oferi educație de calitate pe întreg parcursul vieții fiecărui participant la procesul de învățare, asigurând resursele pentru ca fiecare copil să-și realizeze potențialul și să se integreze cu succes în contexte sociale, culturale și profesionale variate.

Semnatarii acestui Manifest consideră că acest deziderat poate fi realizat prin următoarele măsuri, reunite în cadrul a 10 capitole tematice.

CELE MAI IMPORTANTE 10 PROPUNERI CRITICE DE REFORMĂ

A. Cariera didactică și parcursul profesional

Propunem flexibilizarea rutelor de acces în cariera didactică, cu respectarea unor standarde ridicate de selecție bazate pe un set de competente ce vor fi certificate într-un centru de evaluare profesională specializat, în subordinea CJFCARE.

Admiterea în cariera didactică se va face fie pe ruta academică, dinspre teorie spre practică (liceu pedagogic/licență și masterat didactic), fie pe o rută alternativă, dinspre practică spre teorie (studii universitare și programe de formare integrate, cu mentorat, supervizare și conversie profesională rapidă). În ambele variante, certificarea competențelor se va face în centrul de evaluare profesională specializat, în subordinea CJFCARE.

B. Management și guvernanță

Directorii de școli vor fi aleși prin concurs, pe baza de competențe de leadership și management școlar, în baza unor profiluri și criterii clar definite (care vor fi diferite pentru rolul de Director General/ Director De Dezvoltare și Director Educational Adjunct).

Concursurile vor include obligatoriu evaluări standardizate și interviu la nivelul școlii. Ca noutate, susținem înființarea unei noi poziții, Directorul de Dezvoltare, care va avea rol administrativ și de atragere de resurse. Acesta nu este obligatoriu să fie cadru didactic, ci poate veni și din alte zone, cum este mediul de business, pe baza unei experiențe

dovedite in management, project management, atragere de resurse sau scriere de proiecte.

Scoala va fi condusă de un un Consiliu de administrație profesionist, care acționează, în mod real și efectiv, ca organ de conducere strategică a școlii, adoptând și evaluând indicatorii de performanță pentru echipa de management a unității de învățământ. Din Consiliul de administrație trebuie să facă parte atât reprezentanți ai elevilor și părinților, profesorilor și angajaților școlii, autorităților locale, cât și ai societății civile și mediului de afaceri, numiți în urma unui concurs transparent și a unor standarde minime de calificare.

C. Investiția în educație

Investiția în educație trebuie să ajungă în România - în maximum 3 ani, la media europeană (raportata la alocarea din PIB) și să se păstreze pe termen lung în corelare cu acest indicator European.

Începând cu anul 2023, investiția în educație va beneficia de un buget echivalent cu cel puțin 15% din Bugetul General Consolidat, alocare repartizată astfel: maximum 80% pentru cheltuielile de resurse umane și minimum 20% pentru cheltuieli din categoria „bunuri și servicii”, formare profesională, evaluare, burse, cantina, internat și transport.

Trebuie să ne menținem ambiția de a atinge o alocare de 6% din PIB pentru a compensa anii de subfinanțare și a oferi fiecăruie elev un serviciu public de calitate comparabilă cu celelalte țări europene.

D. Infrastructură

Centralizarea datelor privind imobilele aflate în rețeaua școlară din sistemul public din România, pentru a identifica construcțiile, terenurile de sport amenajate și a celorlalte spații exterioare, până la finalul anului 2023, pentru investiții mai eficiente în infrastructură școlară.

Dimensionarea investițiilor în infrastructura școlară/educațională/de învățare (construire, reabilitare, modernizare, dotare și extindere) pentru servicii formale și complementare bazată pe:

- Cartografierea rețelei

- Evoluția demografică și cea economică
- Capacitatea bugetară a administrației publice locale
- Norme și Standarde de construire revizuite
- Program Național de Investiții

E. Curriculum & STEM

Ne dorim ca noua lege a educației să ofere un cadru controlat de autonomie curriculară, adică un nivel suficient de mare de opționalitate și decizie la nivel de școală spre beneficiul tuturor stakeholderilor implicați.

ELEVI:

- flexibilizarea traseului de învățare prin mărirea procentelor existente pentru Curriculum la decizia Școlii (CDS) la 30% la nivel liceal, 25% la nivel gimnazial, și 20% la nivel primar.

ȘCOLI:

- autonomie curriculară: libertatea de a-și alege și personaliza curriculum-ul în funcție de progresul elevilor și de specificul local al școlii, precum și în acord cu nevoile concrete ale diverselor comunități școlare;

PĂRINȚI:

- școli bilingve de la clasa pregătitoare
- școli cu programe mixte ce îmbină programa românească cu programe sau alternative educaționale internaționale acreditate

PROFESORI:

- conținuturi permissive la materiile din afara curriculumului de bază formulate în așa fel încât să permită profesorilor libertatea de-și personaliza tematica de predat și de a se axa pe competențe.

F. Evaluare centrată pe competențe

Evaluarea elevilor trebuie să redevină relevantă, atât pentru ei, cât și pentru sistem. Pentru a putea realiza o evaluare relevantă și a putea măsura progresul școlar, se impune elaborarea unor standarde de evaluare și itemi standardizați. În acest mod, se poate

realiza și intervenția asupra unităților de învățământ, în sensul sprijinirii acelor unități de învățământ care nu asigură progresul școlar, cât și asupra performanței cadrelor didactice.

G. Alfabetizare funcțională

Pornind de la proiectul România Educată, care propune obiective strategice de reformare a educației din România, pe care Ministerul Educației trebuie să le implementeze, dorim consemnarea explicită în textul legii ca până în momentul în care România va atinge conform evaluărilor internaționale PISA/TIMMS/PIRLS sau altor măsurători relevante media europeană în privința alfabetizării funcționale, alfabetizarea funcțională a elevilor să devină cel mai important obiectiv de țară anual, sprijinit cu resurse în mod preferențial.

Cadrele didactice sunt primele care trebuie să acționeze pentru asigurarea alfabetizării funcționale a elevilor. În acest sens, propunem ca în cadrul formării inițiale a cadrelor didactice, în cadrul facultăților care pregătesc viitorii profesori, problema alfabetizării funcționale să fie în mod dedicat tratată, printr-un curs obligatoriu sau modul cu această tematică. Astfel, viitorii profesorii vor fi capabili să identifice și să îmbunătățească nivelul de alfabetizare funcțională a elevilor.

H. Educație incluzivă

Guvernul și autoritățile locale trebuie să combată abandonul școlar în mod proactiv, prin sprijin concret. Astfel, propunem adoptarea și implementarea unui pachet integrat de intervenții, care să fie discutat cu actorii din societatea civilă.

Este una dintre măsurile care va contribui la garantarea educației incluzive la toate nivelurile. De asemenea, este nevoie de introducerea în lege și în actele infralegislative subsecvente a unor instrumente clare și imperative pentru includerea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă, conform convențiilor internaționale la care România este parte, precum și pentru asigurarea accesului efectiv la un sistem incluziv de educație pentru toți copiii, indiferent de etnie, limbă, sex, venit/situație materială, ori mediu de rezidență.

I. Digitalizare

Sistemul de educație din România are două nevoi fundamentale referitor la digitalizare: a) nevoia de viziune, strategie și implementare integrată și b) nevoia de instalare, configurare și întreținere la nivelul tuturor instituțiilor de învățământ.

Pentru a asigura eficienta și eficacitatea unui astfel de sistem propunem înființarea următoarelor structuri:

1. Divizia de management a digitalizării în sistemul de educație care să asigure componenta de viziune, strategie și implementare integrată. Recomandăm înființarea acestei divizii în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României astfel încât să se asigure atât funcțiile enumerate mai sus cât și cooperarea îndeaproape cu divizii de digitalizare responsabile de celelalte sectoare din administrația publică.
2. Centrul național de suport tehnic specializat (HelpDesk) în instalarea, configurarea și mentenanța tuturor sistemelor IT din sistemul de educație.

Pentru ca aceste două structuri să fie eficiente este necesară asigurarea de personal bine pregătit profesional și asigurarea menținerii și dezvoltării competențelor tehnice. Având în vedere cererea mare de personal IT competent este necesară atragerea acestora în sistemul de educație prin asigurarea unei remunerații la nivelul pieței libere și a unui mod de lucru modern și agil.

J. Profesional - tehnic - vocational – dual

Pentru ruta profesională și tehnică, profesorii de specialitate și tutorii de practică vor fi angajați direct de unitatea de învățământ, începând cu anul școlar 2023-2024. Aceștia vor deține în mod obligatoriu experiență practică de minim 3 ani, obținută în ultimii 10 ani, în domeniul în care predau sau asistă elevii, pe acele calificări sau specializări specifice pe care urmează să lucreze cu elevii. De asemenea, o formă de instruire pedagogică eficientă va fi asigurată pentru specialiștii din industrie care doresc să devină tutori, mentori sau profesori pentru elevi. Pentru atragerea acestora, este necesară flexibilizarea normelor ce țin de statutul cadrului didactic.

Începând cu anul școlar 2023-2024, admiterea pentru ruta profesională și tehnică se va organiza doar pentru specializări și calificări profesionale organizate în sistem dual. Ruta profesională va fi susținută prin investiții astfel încât dobândirea competențelor specifice să nu fie afectată de existență sau capacitatea partenerului de practică. Manifestul propune un mecanism de analiză a nevoilor pieței muncii și vor fi desfășurate campanii de implicare a mediului privat în învățământul dual.

Capitolul I. Cariera didactică și parcursul profesional al cadrelor didactice

Ținta strategică: Creșterea statutului profesional al cadrelor didactice astfel încât să reflecte rolul și impactul profesiei în societate, cu scopul de a **atrage și păstra în sistemul educațional resurse umane și talente calificate**

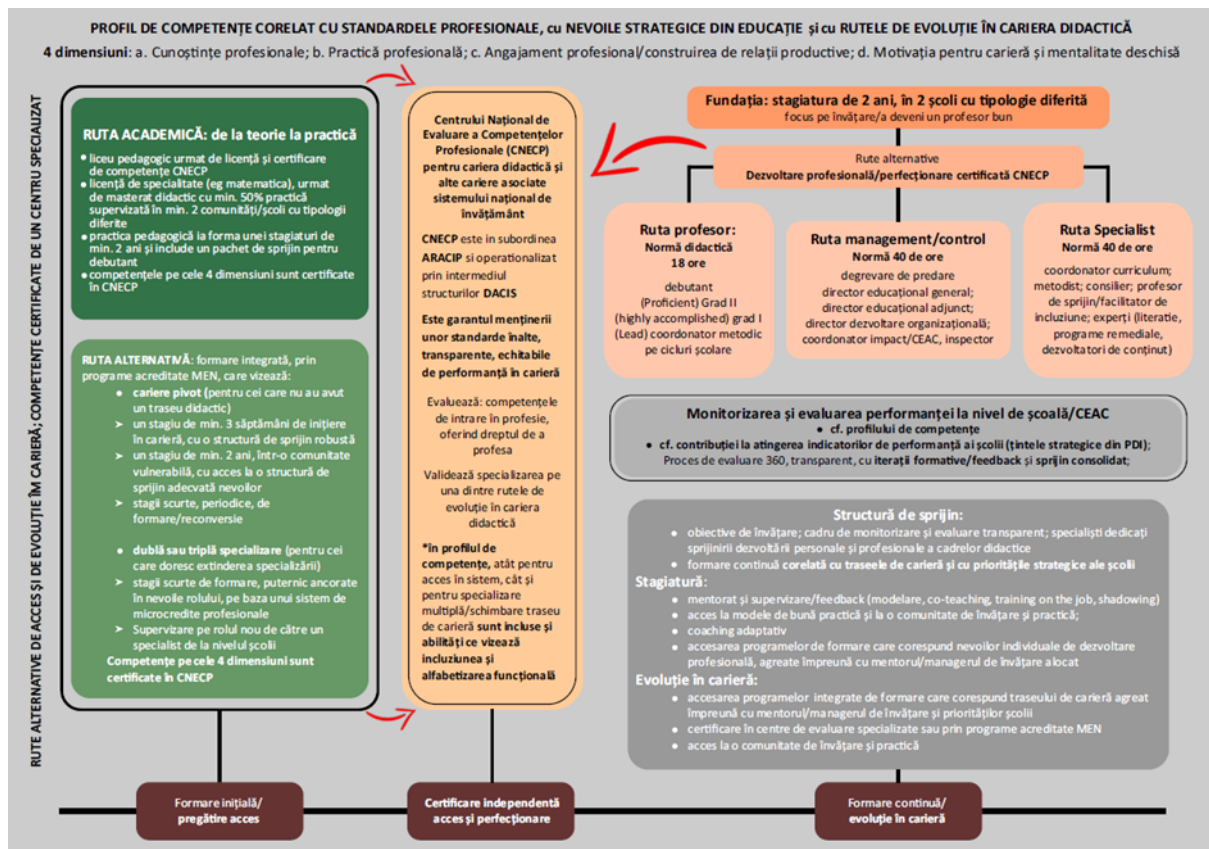
Arii de intervenție propuse:

- **Managementul carierei didactice:** acces în sistem, formare inițială, certificare pentru profesie, formare continuă, cariere alternative;
- **Salarizare și normare a muncii:** recunoașterea diferențelor de competență și performanță.

1. Înființarea centrului de evaluare profesională specializat pentru cariera didactică și alte cariere asociate sistemului național de învățământ (CN-FCARE)

Principiile care stau la baza propunerii sunt legate de:

- a) separarea **furnizorului de formare** (*universități sau entități private*) **de furnizorul de evaluare** – evaluatorul nivelului de dobândire a competențelor este independent de cel care a organizat programul de formare profesională, fie ea inițială, fie continuă;
- b) **Accesul și evoluția în carieră** depind de competențele dobândite **și certificate în CN-FCARE;**
- c) Sunt actualizate și dezvoltate standarde ocupaționale și **profile de competențe** per profil de carieră și per nivel și este asigurată motivația învățării pe tot parcursul vieții/carierei didactice;
- d) Evaluarea și certificarea competențelor de către CN-FCARE se face prin **probe multiple, digitale și față în față;**
- e) CN-FCARE va oferi **suport, analize și studii** obținute prin centralizarea rezultatelor anuale ale evaluărilor, **pentru fundamentarea programelor periodice de formare**, stabilite ca obiective de către Ministerul Educației, în funcție de provocările curente cu care se confruntă societatea;
- f) Centrul va derula analize de impact pentru utilizarea standardele propuse și va asigura flexibilizarea și personalizarea învățării pentru profesioniștii din sistemul de educație;
- g) Centrul este în subordinea **CN-FCARE** și operaționalizat teritorial prin intermediul structurilor **Centrului Județean de Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale (CJ-FCARE).**

(Fig. 1 - Rolul și interacțiunile CNECP)

În întreaga lume se acordă din ce în ce mai multă atenție atragerii, păstrării, perfecționării și motivării forței de muncă înalt calificată în sistemul educațional. Studii ample (i.e. Hanushek și Voessmann 2007) demonstrează o legătură directă între rezultatele școlare ale elevilor și dezvoltarea economică și socială, iar cadrele didactice joacă un rol cheie în acest sens. Nivelul de competență al cadrelor didactice este principalul indicator educațional pentru prognoza rezultatelor școlare ale elevilor.

Condițiile de acces în profesia didactică, remunerația competitivă, condițiile de muncă (inclusiv cultura școlii) și posibilitățile de cariera atractive sunt factorii care influențează decizia de intrare și rămânere în sistemul educațional.

În România, procesul actual de selecție și admitere în sistemul educațional devine din ce în ce mai inadecvat, lipsit de transparență și de obiectivitate, iar experiența participanților este deseori una negativă și demotivantă.

Modul în care este gândit și operaționalizat sistemul actual permite intrarea în sistem și a unei forțe de muncă care alege profesia conjunctural, ceea ce afectează în ansamblu imaginea și rezultatele învățământului românesc. Calitatea proceselor afectează și dorința personalului competent de a rămâne într-un mediu lipsit de competitivitate, perspective, oportunități de creștere profesională și contribuție personală.

Pentru a atrage talente în sistemul de educație este nevoie de crearea unui parcurs profesional motivant, transparent, echitabil. Condițiile de intrare în profesia didactică trebuie să fie similare cu cele pentru profesiile bine cotate, în care accesul să fie corelat cu competențe și standarde înalte.

Pentru a asigura coerența internă a procesului de reformă a managementului carierei didactice, România va stabili Cadrul de competențe, definit pentru fiecare profil de carieră și pentru fiecare nivel de carieră a personalului din sistemul de educație. Acest cadru va fi structurat pe patru paliere: cunoștințe profesionale, practica profesională, mentalitatea și angajamentul profesional. Ministerul educației, în dublă calitate (*de viitor angajator și finanțator al programelor de formare inițială*) va autoriza/acredita centre de evaluare, cu experți în diferite tipuri de evaluare de competențe, de exemplu: evaluare digitală, evaluare în persoană, evaluări individuale, evaluări de grup/echipă, evaluări prin proiecte.

Înființarea Centrului va permite folosirea unor instrumente de evaluare critice, transparente și atractive pentru persoanele tinere, care caută medii în care să le fie apreciate competențele și oportunități de învățare continuă, dezvoltare profesională și personală, context pentru a contribui și a-și răspunde nevoii de auto-împlinire (*sens*).

Odată cu evaluarea cunoștințelor profesionale se vor verifica și competențele digitale ale cadrelor didactice, competențe care nu au fost măsurate până în prezent. Efectuarea unei radiografii a nivelului de dezvoltare a competențelor digitale a cadrelor didactice la nivel național este necesară pentru a identifica unde trebuie acordat sprijin suplimentar. Prin evaluarea continuă a competențelor vor fi măsurate progresele efectuate la anumite intervale de timp.

Pe lângă beneficiile legate de selecția și promovarea bazată pe competențe, acest centru ar putea documenta informații și rapoarte privind stocul de competențe existent în sistemul național de educație, nevoile de formare periodică a cadrelor didactice, instrumente de evaluare a performanțelor în acord cu profilul de competențe și stadiul de carieră.

Evaluarea standardizată a competențelor va putea fi folosită și pentru identificarea potențialului pentru alte rute de carieră, inclusiv ruta de management, ajutând la dimensionarea resurselor necesare programelor de formare, bugetarea și planificarea componentelor aferente de finanțare, indiferent de tipul acestora (Buget de stat, finanțări europene, programe naționale, finanțări de la bugetul unităților administrativ-teritoriale).

*Corespunde cu O1-05 Cariera didactică, O5 Calitate și Echitate și O6 Evaluare din
ROMÂNIA EDUCATĂ*

2. Flexibilizarea rutelor de acces în cariera didactică, cu respectarea unor standarde ridicate de selecție bazate pe competente certificate în CJFCARE

• Definiții:

Prin rute flexibile de acces în sistem înțelegem orice combinație între **rute academice** și **rute alternative/profesionale** ce presupun pivotarea carierei profesionale anterioare prin reconversie rapidă:

- a) Prin **ruta academică** se înțelege orice demers de formare inițială care înseamnă un continuum de formare de la teorie la practică, ce include minimum 50% pregătire practică pentru profesie.

Exemple:

- liceu pedagogic urmat de licență și certificare competențe în CJFCARE, inclusiv pentru recunoașterea de către universități a rezultatelor învățării anterioare ciclului de licență;
- licență de specialitate (e.g. *matematica*), urmat de masterat didactic cu stagii de practică pedagogică aplicată și certificare de competențe eliberate de către CJFCARE.

- b) Prin **ruta alternativă** se înțelege orice demers de formare inițială care înseamnă o formare integrată, cu valorizarea prin certificare a experienței practice profesionale anterioare, în care practicarea profesiei didactice se desfășoară concomitent cu pregătirea academică.

Exemplu: licență (*masterat, doctorat*) în orice domeniu și experiență de muncă anterioară într-o altă profesie, urmate de un program de formare integrate, acreditat ME, care să includă un traseu rapid de reconversie și activitate practică mentorată și supervizată, cu certificare competențe CJFCARE.

Accesul în sistem înseamnă certificarea pentru profesie de către CJFCARE și dovedirea deținerii competențelor conform **profilului de competențe***, profil care va viza

4 componente critice performanței în carieră:

- a) **cunoștințe profesionale** (ex. *cunoașterea nevoilor de învățare ale copiilor și a felului în care aceștia învață; cunoașterea conținuturilor specifice unei anumite discipline*);
- b) **practică profesională** (ex. *planificarea și gestionarea învățării vizibile, crearea unui cadru de învățare inclusiv, stimulator; monitorizarea, evaluarea performanței și folosirea rezultatelor pentru creșterea performanței*);
- c) **angajament profesional** și capacitatea de a construi relații productive, care să susțină performanța elevilor și deschiderea spre învățarea continuă;
- d) **motivație pentru cariera didactică** (centrare pe formarea elevilor, mentalitate deschisă).

**Profilul de competențe va include și abilități ce vizează incluziunea, alfabetizarea funcțională și stimularea și valorificarea creativității, a abilităților și talentelor copiilor. Subcompetențele/abilitățile din profil și descriptorii de performanță vor fi diferențiate în funcție de nevoile specifice ale elevilor, pe cicluri de învățământ. Evaluarea de competențe se va face prin probe multiple (ex. interviu, demo lecție, probă de echipă etc), într-un centru de evaluare specializat pe certificarea de competențe.*

România suferă de deficit de cadre didactice mai ales în comunitățile vulnerabile sau cele în care nu se pot constitui norme didactice care să ofere stabilitate celor care fac naveta. Practica în care care norme didactice incomplete se alocă cadrelor didactice existente, prin plata cu ora sau profesorilor suplینitori, calitatea actului educațional este afectată.

Conform datelor statistice disponibile la data.gov.ro¹, în anul școlar 2021/2022 predau în școlile din România 4.811 cadre didactice fără pregătire (2.4%). Nu există informații despre alocarea de ore către profesorii care au deja îndeplinită condiția de normă/catedră.

Unul dintre motivele pentru care nu reușim să dezvoltăm un bazin de resurse pentru recrutarea de profesori competenți și motivați este condiționarea "calificării" de parcurgerea unor rute academice – de exemplu *liceu pedagogic, masterat didactic, module psihopedagogice*, acestea din urmă având predominantă componenta teoretică, cu extrem de puțină practică pedagogică, realizată exclusiv în școli de aplicație din mediul urban.

Raportul Eurydice privind cariere didactice în Europa (2019) atrage atenția că România nu are rute alternative de intrare în sistem. Alte țări europene au tipuri de rute flexibile care permit absolvenților din alte domenii de învățământ superior și persoanelor cu experiență profesională să obțină o calificare didactică prin programe scurte de orientare profesională. Alte modele de rute alternative permit formare inițială pentru profesia didactică, simultan cu angajarea, le este permisă candidaților/stagiarilor activitatea în școală și urmarea în paralel a unui program individual de formare.

În Estonia de exemplu, profesioniștii din alte domenii pot obține o calificare didactică prin intermediul sistemului național de calificări profesionale. Certificatul poate fi obținut de oricine demonstrează competențele necesare descrise în standardele profesionale pentru profesori.

Pornind de la premiza că avem un cadru de competențe pentru fiecare profil și nivel, precum și un centru de evaluare competențe profesionale care certifică existența acestor competențe, propunerea noastră este de a introduce în lege rute flexibile de acces

1

<https://data.gov.ro/dataset/numarul-de-cadre-didactice-per-grad-cu-contracte-de-munca-active-la-18-08-2021>

în sistem, având în vedere faptul că evaluarea competențelor devine (prin CJFCARE) independentă de procesul de formare.

Ruta academică presupune un continuum de formare de la teorie la practică, schimbarea vizată aici are legătura cu creșterea componentei pregătirii practice la 50%, un program de stagiatură și certificarea competențelor în CJFCARE. Se păstrează ca rute liceul pedagogic, urmat de licență; licență de specialitate, urmată de masterat didactic cu stagii de practică pedagogică aplicată.

Ruta alternativă include orice demers de formare inițială care înseamnă o formare integrată, în care practicarea profesiei didactice se desfășoară concomitent cu pregătirea academică. Este avut în vedere un traseu rapid de reconversie și activitate practică însoțită de mentorat și supervizare.

Pentru ambele rute, certificarea competențelor necesare accesului în sistem se face în CJFCARE.

Corespunde cu O1 și O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Restructurarea sistemului de formare inițială a profesorilor cu accent pe pregătirea practică, flexibilizare și sprijin pentru debutul în carieră

Propunem următoarele principii:

3.1. Formarea inițială pentru cariera didactică se poate face pe rute diferite/alternative.

a) **Ruta academică**, de la teorie spre practică:

- Facultatea de profil/licența de specialitate va dezvolta **cunoștințele profesionale**, specifice unei discipline/unor domenii (*prima dimensiune din profilul de competențe profesionale*);
- masteratul didactic (sau orice altă denumire de program post-licență), cu minimum 50% practică pedagogică integrată (componentă acreditată de ME) va dezvolta **practica profesională, angajamentul profesional și motivația pentru carieră** (următoarele 3 dimensiuni din profilul de competențe profesionale);

Intrarea în carieră ia forma unei stagiaturi de minimum 2 ani și va îndeplini următoarele criterii:

(i) Practica pedagogică se va desfășura în comunități diferite, pe perioade lungi și compacte, în școli cu tipologii diverse: din medii vulnerabile, în școli performante, din mediul rural/urban ș.a.

(ii) stagiarii vor beneficia de un pachet de sprijin și vor avea responsabilitate limitată în privința rezultatelor elevilor cu care lucrează.

b) **Ruta alternativă**, cu **formare integrată**, prin programe acreditate MEN, care vizează:

- **carriere pivot** (pentru cei care nu au avut un traseu didactic):
 - un stagiu de minimum trei săptămâni de inițiere în carieră, cu o structură de sprijin robustă;
 - un stagiu de practică de minimum 2 ani, într-o comunitate vulnerabilă, cu acces la o structură de sprijin adecvată nevoilor;
 - stagii scurte, recurente, de formare/reconversie la universități din țară și/sau din afară sau prin programe acreditate MEN.
- **dublă sau triplă specializare** (pentru cei care doresc extinderea specializării curente):
 - stagii scurte de formare, puternic ancorate în nevoile rolului, pe baza unui sistem de microcredite profesionale;
 - Supervizare pe rolul nou de către un specialist de la nivelul școlii sau de către **CNFCARE**;

3.2. Stagiatura

Primii ani de carieră definesc motivația și mentalitatea viitorului cadru didactic iar acesta merită să primească sprijin consistent pentru intrarea și menținerea angajamentului față de sistemul educațional.

Indiferent de traseul de formare, stagiul de pregătire practică cu mentorat și supervizare are durata de 2 ani.

Stagiatura asigură dezvoltarea competențelor pe cele 4 dimensiuni: cunoștințe profesionale, practica profesională (*obligatoriu pedagogie incluzivă*), angajamentul profesional și motivația pentru carieră.

Pachetul de sprijin pentru stagiatură va cuprinde:

- integrarea în școală și în comunitate;
- ucenicie și acces la modele de bună practică;
- mentorat și supervizare din partea unui expert (mentor, metodist, coordonator metodic);
- includere în grupuri de sprijin și de învățare între egali (peer to peer learning).

3.3. Validarea competențelor și obținerea dreptului de practică se face prin CNECP - DACIS

Calitatea tuturor tipurilor de formare pentru profesie se va reflecta în rezultatele obținute de participanții care ajung în **centrul de evaluare** pentru certificarea competențelor.

Dreptul de practică profesională se obține după certificarea competențelor profesionale în CNECP.

Deconectarea profundă și periculoasă între felul în care formăm în prezent cadrele didactice și complexitatea rolului pe care acestea îl au într-o lume atât de volatilă, cu dezechilibre sistemice atât de complicat de gestionat, se reflectă în toate analizele cantitative și calitative făcute în ultima vreme privind performanța elevilor și a profesorilor.

Lipsa performanței pe rol are următoarele cauze majore:

- Pregătirea academică bazată majoritar pe dezvoltarea *cunoștințelor profesionale*;
- Practică pedagogică nerelevantă, neancorată în realitatea rolului, cu durată prea scurtă, birocratizată;
- Neacoperirea a 4 paliere critice pentru performanța în carieră: practica profesională relevantă, angajamentul profesional (care implică și dorința de a învăța, de a practica, de a cere și integra feedback; capacitatea de a construi relații productive cu stakeholderi diferiți și de a gestiona conversații assertive); motivația sănătoasă și mentalitatea deschisă;
- Absența unui sistem de sprijin robust, adecvat nevoilor individuale, în perioada de stagiatură;
- Absența unui cadru de monitorizare și evaluare coerent, transparent, echitabil;
- Absența unui cadru flexibil de extindere a specializării, prin acces la dublă sau triplă specializare.

Dubla sau tripla specializare răspunde și ea unor nevoi multiple:

- Trecerea la o abordare transdisciplinară în formarea elevilor;
- Mai multă stabilitate a cadrului didactic în școală și mai multă coerență și predictibilitate în formarea elevilor.

Propunerea vizează:

- Reconectarea cu de ce-ul profesiei și asumarea autentică a rolului;
- Refacerea legăturii dintre formarea inițială pentru cariera didactică și locul de muncă;
- Acces la un proces de învățare cu miză clară, puternic ancorat în realitatea rolului;
- Acces la învățare personalizată, corelată cu nevoile individuale ale debutantului: rute flexibile, sprijin diferențiat;

- Dezvoltarea tuturor celor 4 dimensiuni critice pentru performanța în carieră: cunoștințe profesionale, practică profesională (include pedagogia incluzivă), angajament profesional, motivație;
- Intrare în carieră cu un parcurs echitabil, coerent, transparent, corect, corelat cu realitatea de pe piața muncii.

Propunem flexibilizarea traseelor de formare pentru a putea atrage atât tineri cu motivația potrivită, cât și persoane interesate de o schimbare în carieră, cu intenție de contribuție mai ales în comunitățile vulnerabile.

Deschidem oportunitățile de formare, oferind posibilitatea formării în carieră printr-un sistem de microcredite ce pot fi obținute prin intermediul unor furnizori de formare diferiți, dar recunoscuți și/sau acreditați MEN.

Calitatea formării oferite de acești furnizori de formare va fi dovedită de rezultatele obținute de potențialul cadru didactic în CNECP. La recomandarea CNECP, MEN le poate retrage furnizorilor dreptul de livrare de programe de formare pentru cadrele didactice.

Păstrăm standardele înalte asigurând mix-ul de pregătire academică și de pregătire practică și validând calitatea formării inițiale în CNECP – DACIS.

Consolidăm dezvoltarea competențelor pe toate cele 4 dimensiuni ale profilului, transformând practica pedagogică într-o stagiatură de 2 ani, cu pachet de sprijin pentru debutant.

Expunerea la medii școlare diferite (rural/urban; comunități prospere/comunități dezavantajate) va ancora pregătirea inițială în realitățile rolului.

Dubla/tripla specializare va sprijini debutantul în găsirea unei catedre și în asigurarea unei stabilități în școală.

Profesorul debutant va beneficia de sprijin pentru integrarea în școală și în comunitate, va fi susținut în înțelegerea și asumarea responsabilităților și a atribuțiilor specifice rolului, va face ucenicie pe lângă un profesor experimentat, va avea acces la modele de bună practică și la o comunitate de practicieni, va beneficia de mentorat și supervizare. Responsabilitatea stagiatarului pentru rezultatele elevilor va fi limitată, pentru că se află încă în proces de formare.

Corespunde cu O1 și O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Dezvoltarea unui sistem flexibil de management al carierei, cu trasee diferențiate, cu rolul de a atrage și de a păstra în sistem profesorii cu performanțe în practica didactică

Definirea și operaționalizarea unor **rute flexibile de carieră**, cu oportunități de dezvoltare pe orizontală și verticală, pe baza unui profil de competențe cu standarde de performanță ce vizează atât performanța de bază, comună pentru toate traseele, cât și performanța specifică fiecărui traseu de carieră. Validarea, echivalarea, certificarea competențelor specifice traseelor de carieră se face în Centrul independent de evaluare competențe (CNECP) (fig. *supra*):

- a) **Ruta profesori:** profesori debutant, grad 2, grad 1, coordonator metodic pe cicluri școlare – norma didactică de 16/18 ore;
- b) **Ruta management școlar și roluri de control:** director educațional general, director educational adjunct, director dezvoltare organizațională, coordonator impact/CEAC, inspectori școlari – norma de muncă 40 de ore, degrevare de normă didactică;
- c) **Ruta specialiști:** coordonator curriculum, metodist, consilier, profesor de sprijin (pentru elevi cu cerințe educaționale speciale, instructori profesori de limba semnelor, Braille, instructori de accesibilizare, facilitatori de incluziune, experți (ex. experți literație, programe remediale) – norma de muncă și norma didactică de 40 de ore;

Formarea continuă va fi în strânsă legătură atât cu **prioritățile strategice ale sistemului** și ale școlii, cât și cu **trasee diferențiate de evoluție în carieră**.

Alocarea suficientă și eficientă a resurselor pentru formare continuă, utilizând fonduri publice naționale și europene (v. propunere Investiția în educație – titlu de cheltuieli separat, în categoria „bunuri și servicii” pentru formarea profesorilor);

Se înființează o instituție națională responsabilă de cariera didactică, care participă la dezvoltarea curriculumului pentru formarea și dezvoltarea continuă, a sistemelor de evaluare și selecție specifice fiecărui rol – CNFCARE (Centrul Național de Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale), cu structuri teritoriale CJ-FCARE.

Corelat cu analizele și studiile fundamentate de CNECP este **implementat un sistem de monitorizare atât a rezultatelor evaluării competențelor** pe fiecare profil/rol, cât și a **nevoilor de formare**.

Se modifică procesul de acumulare a creditelor de formare continuă (90 de credite obținute pe parcursul a 5 ani în actuala lege), respectiv **este operaționalizat un proces anual de acumulare de credite obținute prin participarea la formări relevante pentru rolul actual sau pentru promovarea în carieră**.

Formarea continuă **are ritmicitate și rigoare** - anual, prin stagii în școală pentru alinierea practicilor didactice (zile de perfecționare/metodice incluse în activitatea școlii) și

formări corelate cu standardele profesionale pentru competențe profesionale și pentru competențe transversale.

Formarea continuă **este corelată cu managementul performanței**: programe de îmbunătățire a performanței pe rol și programe de specializare.

Ca parte a formării continue, **se operaționalizează un program național de formare profesională în domeniul literației și alfabetizării funcționale a elevilor** (avem în vedere alfabetizarea funcțională la lectură, matematică, științe, dar și literațiile multiple: juridică, socială, financiară, multimedia etc.).

Ca parte a formării continue se introduc **programe de dezvoltare a competențelor digitale, ce include evaluarea obligatorie a competențelor digitale pe parcursul carierei didactice, la intervale de 3 ani**. În cazul în care cadrul didactic nu obține punctajul minim necesar acesta va fi obligat să urmeze un program de formare profesională de dezvoltare de competențelor în următoarele 6 luni și să promoveze testul de evaluare a competențelor în maxim 1 an de la primirea notificării de perfecționare suplimentară.

Ca parte a formării continue, se introduc programe de dezvoltare a pedagogiei incluzive. Ca parte a formării continue, se introduc programe de dezvoltare a mentalității deschise în educație.

Profesia didactică este neatractivă și din cauza faptului că nu oferă alternative/opțiuni pentru înaintarea în carieră.

Există multă competență irosită în școli, dar și multă lipsă de competență și de performanță la cadrele didactice care se îndreaptă spre roluri/funcții noi (de exemplu director).

Formarea continuă nu a fost ancorată în nevoile strategice ale țării, ale județului, ale școlii și nici nu a fost corelată cu managementul performanței cadrului didactic. Sistemul de credite transferabile s-a transformat într-o vânătoare de diplome, amplificând oboseala, frustrarea și birocratizarea în sistem.

Pentru creșterea performanței pe rol, pentru menținerea/creșterea angajamentului profesional și a motivației, cadrul didactic are nevoie de acces la un sistem flexibil de evoluție în carieră, cu oportunități de evoluție atât pe verticală, cât și pe orizontală, și la o structură de formare continuă care să răspundă intereselor sale de dezvoltare în carieră.

Propunerea noastră vizează 2 aspecte-cheie:

- **Rute flexibile de evoluție în carieră, cu oportunități de evoluție atât pe verticală, cât și pe orizontală**

Adoptarea acestui sistem îi permite cadrului didactic să aleagă traseul care se potrivește cel mai bine nevoilor sale de dezvoltare. Concret, după atingerea unui nivel optim de performanță didactică, orice cadru didactic poate alege să se dezvolte pe

verticală, crescând nivelul de specializare și locul în ierarhie, sau pe orizontală, optând pentru poziții care cer abilități diferite.

Traseul de carieră se discută cu echipa de management a școlii, care facilitează și accesul la formare continuă relevantă și monitorizează performanța pe abilitățile noi, specifice noului rol/noii poziții.

Formarea continuă, evaluarea performanței și promovarea vor fi făcute pe baza unui profil de competențe corelat cu aceste trasee de carieră.

Promovarea este condiționată de performanță și impact (măsurat prin competente, dar și impact progres elevi).

Validarea competențelor noi, corelate cu evoluția pe orizontală/extinderea de specializare, se face de către CNECP.

- **Formare continuă relevantă și eficientă**

La nivelul școlii, având ca scop alinierea practicilor didactice și includerea în practica curentă a soluțiilor corelate cu PDI. Poate lua forma comunităților de învățare și practică, întâlnirilor metodice, a formărilor care să răspundă unor nevoi de învățare punctuale etc. Vor fi recurente, lunare.

La nivel regional/național, având ca scop internalizarea unor priorități strategice naționale (ex. literație, numerație, învățare diferențiată/personalizată, competențe digitale etc) și extinderea de specializare/competență (ex. management școlar, managementul performanței, programe remediale etc). Vor fi anuale.

Echipa de management a școlii monitorizează valorificarea acestor formări în practica didactică curentă.

CNFCARE (Centrul Național de Formare Continua Asistență și Resurse Educaționale) este garantul că orice cadru didactic are acces echitabil la un program de formare continuă și la resurse de învățare care să răspundă și nevoilor sale de evoluție în carieră.

Formarea continuă devine și o **modalitate de gestionare a lipsei de performanță a cadrului didactic**.

Cadrele didactice cu performanță scăzută intră într-un program de creștere a performanței, cu obiective bine definite, cu indicatori de performanță desprinși din profilul de competențe. Programul are o componentă de formare gestionată prin CNFCARE și o componentă de practică supervizată de coordonatorul CEAC/echipa de management a școlii. Dacă lipsa de performanță persistă, cadrul didactic va fi evaluat în CNECP și, dacă nu are competențele de bază necesare, își pierde dreptul de a mai fi cadru didactic.

Corespunde cu O3.A1, O3.A2, O2.A3, O4.A1, O4.A2 și O4.A4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Salarizarea personalului din învățământ reflectă statutul profesorului, permite atragerea și păstrarea în sistemul educațional a forței de muncă înalt calificate, și recompensează impactul asupra progresului și performanței indicatorilor de țară

Propunerile Alianței sunt următoarele:

- a) Salariul profesorului debutant este stabilit la nivelul salariului mediu pe economie, pentru a: (i) atrage forță de muncă înalt calificată și (ii) a contribui la reputația profesiei, prin comparație cu alți angajați din sectorul bugetar;**
- b)** Salarizarea este diferențiată în funcție de complexitatea atribuțiilor pe rol (profesor debutant, profesor-mentor, profesor-coach, profesor coordonator de proiecte strategice etc) și progresia în carieră;
- c) Se instituie o propunere nouă de normare săptămânală: 40 de ore normă de muncă, 16/18 ore normă didactică și 6/8/10 ore alte activități (bine identificate și remunerate suplimentar).** Această a treia categorie de normare are în vedere realizarea unei diferențe de salarizare/recompensare a cadrelor didactice care deja aleg să desfășoare și alte activități în școală și permit managementului să planifice activități în funcție de stocul de muncă disponibil (*3 profesori cu 6 ore normate pentru alte activități reprezintă 18 ore de muncă dedicate săptămânal proiectelor aflate în implementare, sau raportărilor, sau învățării remediale*);
- d)** În propunerile din domeniul managementului și guvernancei școlare se are în vedere asigurarea comunicării nivelului de performanță așteptat și a indicatorilor de măsurare a performanței. Remunerația suplimentară presupune existența unui proces de evaluare transparent care măsoară realizarea obiectivelor stabilite la nivel de școală și impactul/contribuția profesorului prin atingerea obiectivelor individuale;
- e)** Acordarea de stimulente (locuință, compensații, subvenții pentru locuințe, supliment financiar/bonus) pentru cadrele didactice care se relochează în comunități vulnerabile/greu accesibile;
- f)** Crearea unui mecanism de recompensare și de recunoaștere a meritelor cadrelor didactice care lucrează în zone ce au dificultăți în recrutarea și păstrarea personalului, a celor care lucrează în comunități vulnerabile, greu accesibile sau a celor care lucrează cu elevi cu dificultăți de învățare (CES, TSI, altele) și/sau rezultate modeste și care au rezultate notabile în reducerea fenomenului de părăsire a școlii, creșterea nivelului de literație și dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor.

România se află printre țările cu cele mai mici salarii ale personalului didactic alături de Bulgaria, Ungaria, Polonia, sub 9.000 euro anual, față de salariile cele mai mari, din țări precum Germania și Danemarca, de peste 50.000 euro.

De asemenea, salariile debutanților sunt foarte mici, iar profesorii au nevoie de cca 40 de ani să ajungă la nivelul salarial maxim, versus țările vestice care au creșteri mai consistente într-un timp mai scurt, la începutul carierei. Efectul acestei politici este deopotrivă vizibil asupra atragerii personalului competen în sistem, dar și a retenției acestuia pe termen lung.

De asemenea, principalele majorări salariale sunt corelate cu vechimea în muncă și cu vechimea în sistem. Se acordă creșteri salariale între 10%-25% față de salariul de bază, în funcție de numărul de ore de coordonare a practicii pedagogice pentru viitorii profesori. Pentru mentorat sunt plătite orele efectuate folosind un algoritm care împarte salariul brut de baza la 72 de ore și înmulteste cu orele efectuate. Mecanisme de calcul similare sunt folosite și pentru plata altor activități suplimentare (i.e. corectarea testelor naționale).

Legea prevede, deși nu se aplica în totalitate, acordare de sporuri între 5%-20% pentru profesorii care predau în comunități vulnerabile, greu accesibile, sau sporuri de 10% pentru stres.

Lipsește legătura între acordarea creșterii salariale și atingerea indicatorilor de performanță de țară sau indicatori specifici școlii.

Propunerile noastre vizează modificări salariale care au legatura cu ridicarea statutului profesorilor și recompensarea impactului pe care aceștia îl au în societate.

Ridicarea salariului de intrare în sistem la nivelul salariului mediu pe economie vizează atragerea forței de muncă înalt calificate, astfel încât tineri competență atrași de cariera didactică să nu fie în situația de a alege o alta cariera doar pentru că salariul unui debutant nu acoperă nevoile de bază.

Cariera didactică este construită pe un cadru deopotrivă orizontal și vertical, cu rute de cariera care reflectă o diversitate a rolurilor și ariilor de impact astfel încât să existe oportunități de promovare și implicit de creștere salarială.

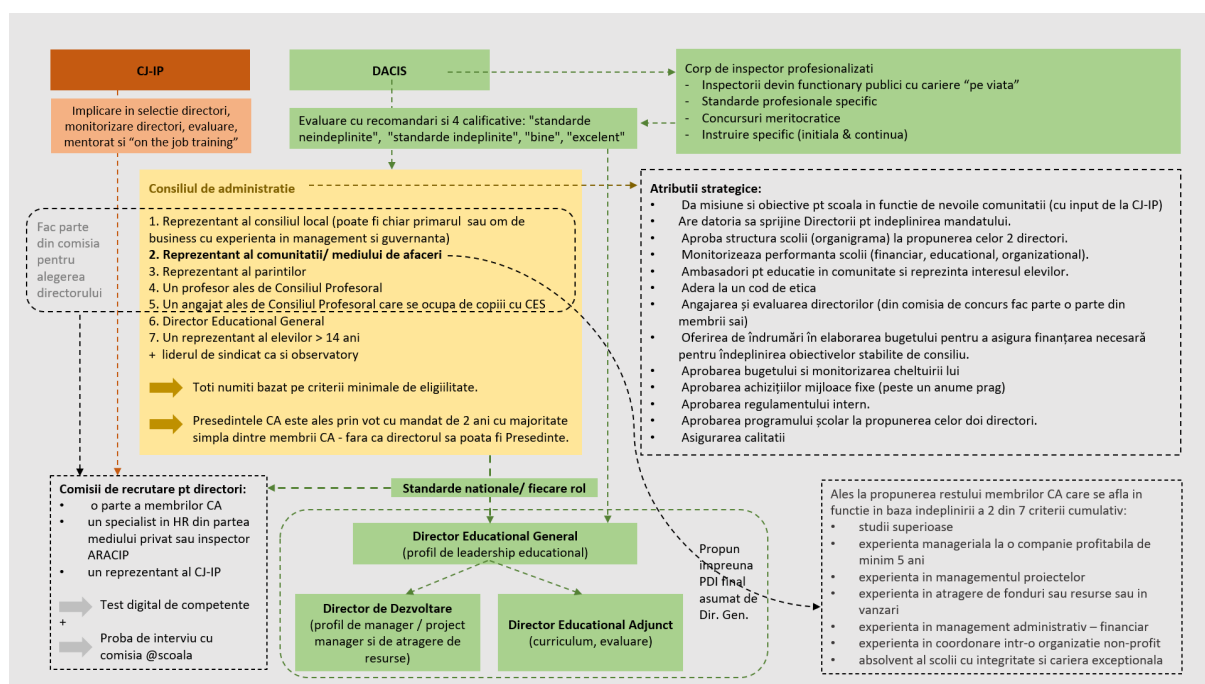
Corelat cu managementul performanței propunerile de bonusare vizează recompensarea atingerii indicatorilor la nivel de școală și individual.

Pentru profesorii care activează în comunitățile vulnerabile și în care există o probabilitate mică să se atingă excelența, monitorizarea performanței este înlocuită cu monitorizarea progresului.

Evaluarea standardizată a elevilor pe diferite competențe (e.g. literație) va asigura cadrul obiectiv de monitorizare a progresului și comparare cu rezultatele unor școli ce funcționează în condiții similare.

Corespunde cu O4.A5,O4.A6 din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul II. Management școlar și guvernarea sistemului de educație

(Fig 2 - sinteza propunerilor noastre, sub formă grafică)

1. Acreditări multiple pe baza mai multor standarde (programa națională, alternative educaționale recunoscute, programe internaționale)

În situația în care școlile fac dovada acreditării pe unul sau mai multe sisteme educaționale naționale și internaționale, atunci școala va fi evaluată de către toți, respectiv fiecare dintre instituțiile locale sau internaționale de acreditare, însă doar pe zona proprie de competență.

Astfel, se va realiza modificarea evaluărilor instituționale realizate de ARACIP pentru a oferi calificative diferențiate pentru mai multe capitole și nu doar un calificativ de tipul "acreditat"/ "neacreditat".

Pentru a-și păstra statutul și autonomia, școlile vor trebui să obțină cel puțin un scor minim de 2, din maximum 4, pentru fiecare calificativ. ARACIP va acorda câte un calificativ pentru:

1. Existența, structura și conținutul documentelor proiective: planul de dezvoltare și planul managerial.
2. Organizarea internă și funcționarea curentă a unității de învățământ.
3. Existența și funcționarea sistemului de comunicare internă și externă și de gestionare a informației.
4. Asigurarea sănătății și securității tuturor celor implicați în activitatea școlară.

5. Asigurarea serviciilor de orientare și consiliere pentru elevi.
6. Caracteristicile, dotarea și utilizarea spațiilor școlare, administrative și auxiliare.
7. Accesibilitatea spațiilor școlare, administrative și auxiliare și a echipamentelor, materialelor, mijloacelor de învățământ și auxiliarelor curriculare.
8. Managementul personalului didactic, de conducere, didactic auxiliar și nedidactic.
9. Definirea și promovarea ofertei educaționale.
10. Proiectarea curriculumului și planificarea activităților de învățare.
11. Realizarea activităților de învățare, asigurarea participării și obținerea stării de bine.
12. Rezultatele obținute (participare școlară, rezultatele învățării și starea de bine).
13. Urmărirea traiectului școlar și/sau profesional ulterior al absolvenților.
14. Constituirea bugetului unității de învățământ și execuția bugetară.
15. Realizarea autoevaluării instituționale și asigurarea internă a calității conform prevederilor legale.
16. Dezvoltarea profesională a personalului.
17. Revizuirea ofertei educaționale și a PDI/PAS.
18. Optimizarea evaluării rezultatelor învățării.
19. Evaluarea calității activității corpului profesoral.
21. Constituirea bazei de date a unității de învățământ.
22. Asigurarea accesului la oferta educațională a școlii.
23. Constituirea și funcționarea structurilor responsabile cu evaluarea internă a calității.
24. Acuratețea raportărilor prevăzute de legislația în vigoare.

Pentru fiecare dintre acestea școala ar putea lua calificativul: “standarde neîndeplinite”, “standarde îndeplinite”, “bine”, “excelent” - împreună cu un indicator compozit (*după modelul Office for Standards in Education, Children’s Services and Skills (OFSTED) calificativele sunt “inadequate”, “requires improvement”, “good”, “outstanding”*).

. Indicatorul final compozit “excelent” va putea fi obținut în condiții riguroase doar de către școli care iau “excelent” la toate celelalte categorii.

Corespunde cu O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Program pilot pentru cele mai vulnerabile 500 de școli

În ceea ce privește cele mai vulnerabile 500 de școli din România, propunem includerea acestora într-un program experimental special de tip pilot astfel:

- salarizare privilegiata pentru profesori și directori;
 - modificarea criteriilor de eligibilitate pentru candidații pentru funcția de director - încât să poată cu experiență managerială semnificativă și rezultate demonstrate;
 - libertate în privința redefinirii programului școlii;
 - granturi de finanțare speciale. Dacă școlile din acest grup sunt cuprinse în Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS), program finanțat din PNRR, propunem monitorizarea și analiza impactului intervenției cu posibilitatea menținerii finanțării suplimentare necesare, prin alocări ulterioare de la Bugetul de Stat.
 - program integrat al Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, dedicat unităților teritorial administrative pentru construirea și dotarea de blocuri alimentare locale (cantine) și achiziția de mașini de transport alimente conforme;
- Singura măsură care poate face diferența pentru comunitățile vulnerabile este o intervenție integrată sprijinită de personal foarte bine pregătit și asigurarea unei mese calde pentru toți copiii.

Corespunde cu O1.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Cataloage digitale

Toate școlile trebuie să folosească exclusiv cataloage digitale până cel târziu în vara anului 2024 care să includă "data dashboards" (panouri de date care să ofere în mod analitic concluzii și inteligență pe baza analizei mai multor parametrii din catalogul educational). TaskforceEdu² va crea pentru Ministerul Educației un standard pe baza căruia furnizorii de aplicații educaționale se vor obliga să creeze software integrabil (ex: prin interfețe de tip API) cu sisteme naționale informatice integrate (precum SIIR și altele) dar și cu alte platforme de clasă virtuală. Totodată standardul va ține cont de aspecte precum protecția datelor, securitate, informări automatizate dedicate elevilor, părinților, profesorilor și respectiv școlii cu privire la consemnările din catalog vizând progresul elevilor etc.

Școlile primesc bugete pentru achiziția serviciilor de cataloage digitale în baza unei liste de furnizori acreditați pe baza standardelor impuse de Taskforce Edu.

Corespunde cu O1.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Consolidarea partenerilor externi în guvernarea sistemului educațional

² Taskforce Edu un grup operativ sub administrarea Autorității pentru Digitalizare României responsabil cu digitalizarea în educație. Vezi Capitolul VIII, punctul 7.

Se consolidează implicarea partenerilor externi în guvernarea sistemului educațional (de exemplu mediul de afaceri, stakeholderi, comunități locale, etc) prin:

- participarea actorilor economici în Consiliul consultativ pentru învățământ preuniversitar care se organizează trimestrial la nivelul fiecărui județ;
- invitarea specialistilor în resurse umane în comisiile care interviează candidații pentru rolurile de director;
- invitarea în consiliul de administrație a unui reprezentant din partea comunității / din mediul de afaceri.

Corespunde cu O1.g din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Creșterea rolului planului de dezvoltare instituțională

Planul de dezvoltare instituțională al directorului (PDI) devine critic pentru evaluarea performanței și progresului școlii. Acesta se raportează la 3 tipuri de obiective: naționale, județene și locale (specifice pentru persoana juridică) și poate fi aprobat de către consiliul de administrație numai dacă este corelat cu cele mai importante provocări ale școlii. Acesta este apoi transmis în sistemul de management al performanței și în indicatori de performanță pentru fiecare persoană din școală - de la evaluarea personală a directorului până la profesori și personalul nedidactic.

Conform România Educată, Ministerul Educației trebuie să definească obiective anuale pentru sistemul preuniversitar, care vor include aspecte critice, cum ar fi, spre exemplu, scăderea analfabetismului funcțional.

Acestea se transformă în obiective la nivelul fiecărei școli/ fiecărui angajat. Acest sistem se bazează pe alte două elemente importante de reformă: existența catalogului digital și a unei evaluări standardizate pentru școală, pentru a putea asigura progresul.

Corespunde cu O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Corpul de inspectori școlari în cadrul ARACIP

Se constituie în subordinea ARACIP corpul inspectorilor școlari, care operează la nivel regional, în scopul efectuării inspecției școlare și al asigurării evaluării externe a calității.

Rolul de inspector presupune o rută de carieră de sine stătătoare (funcționar public cu statut special, care se bucură de stabilitate, pe angajați pe termen determinat), profesionalizată prin standarde dedicate și prin formare profesională inițială

și continuă. Inspectorii școlari vor fi evaluați anual exclusiv în baza unor obiective de performanță specifice.

Inspekțiile vor evalua școala pe 8 paliere - definite la punctul 1 și se finalizează cu calificative punctuale pentru fiecare palier în parte și un calificativ general.

Rapoartele finale de concluzii vor informa/avea impact în: modificări ale obiectivelor școlii, planurile de dezvoltare profesională și continuă pe care managementul și echipa școlii are posibilitatea să le parcurgă, se poate solda cu retragerea nivelului de autonomie al școlii prin declanșarea unui plan de "intervenție" condus de către Centrul Județean pentru Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale (CJ-FCARE).

CJ-FCARE se constituie pentru a oferi la nivel regional formări de calitate și sprijin cu resurse și expertiză specializată (pentru ca inspekțiile să fie dublate de resurse pentru sprijinirea școlilor pe orice nevoi care pot rezulta).

Inspekția școlară va pune accent pe rezultatele învățării și sprijin constructiv și feedback autentic pentru profesori/director. Elementul critic al inspecției în noua sa versiune este feedback-ul și dialogul autentic cu privire la elementele de îmbunătățire, respectiv capacitatea CJ-FCARE de a oferi sprijinul adecvat fiecărei școli pentru nevoile specifice rezultate din rapoarte.

ARACIP trebuie să dezvolte un standard nou pentru inspectorii școlari, să asigure o instruire specializată, recrutare bazată pe concurs, iar aceștia trebuie să aibă experiența managerială, profil de competente relevant în evaluarea de personal și ar trebui să facă consiliere și sprijin pentru directori și să aibă competența de a analiza dashboard-urilor digitale.

În privința rolurilor de inspector:

- inspectorii de specialitate vor fi înlocuiți cu mentori din partea CJ-FCARE;
- olimpiade pe discipline și pregătirea specială pe discipline – vor fi pregătite de centrele de excelență;
- consilier pe rețea școlară - poate fi înlocuit de o soluție digitală;
- inspector pe proiecte și programe educaționale/europene - relevant, se păstrează;
- inspector pentru educație incluzivă / specială / minorități - trebuie să fie specialiști pe problemele copiilor.

Corespunde cu OI.1 din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Analizarea stării învățământului

Ministerul Educației analizează anual situația școlilor pornind de la rapoartele județene privind starea învățământului preuniversitar și ia decizii cu privire la înființarea de noi consorții pentru toate situațiile în care unitățile administrativ-teritoriale au provocări de îndeplinire a obligațiilor.

8. Conducerea unităților de învățământ

Școlile / consorțiile școlare sunt conduse de o echipă executivă formată din:

- Director general (cu profil de lider educațional);
- Director de dezvoltare (cu profil administrativ, financiar și de atragere de resurse);
- Director adjunct (cu profil de lider educațional).

Directorii au obligativitatea de a parcurge școala de management și sunt recrutați de către o comisie formată din majoritatea membrilor consiliului de administrație și un reprezentant al centrului județean pentru învățământ preuniversitar (CJ-IP).

Toate rolurile manageriale necesită degrevare completă de normă.

Detașarea în interesul învățământului nu va mai putea fi folosită pentru rolurile de directori. În aceste situații, la fel ca și pentru situația de interimat, propunem ca rolul de director să fie ocupat de un profesor al școlii nominalizat de către consiliul profesoral (și organizarea unui concurs pentru un nou director în maximum 90 de zile).

În funcție de cât de mare este școala putem avea doi sau mai mulți directori, însă cert cel puțin 2: Director general și Director de dezvoltare.

Directorul general este managerul întregii școli, având cel mai mare nivel de responsabilitate, are în subordine unul sau mai mulți directori.

Începând cu anul 2026, nu vor mai putea candida pentru acest post decât candidații care au absolvit un program de management educațional specializat pentru directorii generali, construit în baza noului profil de competențe specifice rolului.

În cazul situațiilor excepționale în care nu s-a putut numi un director general în baza concursului organizat, atribuțiile directorului general vor fi exercitate cu titlu interimar de către directorul de dezvoltare.

Vor exista standarde minimale de competență solicitate pentru ca un candidat să poată intra în concurs.

Directorul de dezvoltare asigură buna guvernare dar și **atragera** de resurse suplimentare și parteneriate pentru școala, fiind un veritabil manager. Nu trebuie să fie profesor (tehnocrat însă să treacă prin teste de competență, interviuri și formare adecvată profilului profesional). Are nevoie de calificare profesională sau experiență profesională de 10 ani în management/ vânzări/ fonduri europene, managementul proiectelor.

Începând cu anul 2026 nu vor mai putea candida pentru acest post decât candidații care au absolvit un program de management de dezvoltare - construit în baza noului profil de competențe specifice rolului.

Director educațional. În școlile mari pot fi mai mulți directori educaționali, pe paliere (de exemplu: un director educational pe preșcolar și primar, unul pe gimnaziu și liceu etc.) Criterii minime de competențe – dacă după prima tură de concurs nu poate fi găsit cineva care să întrunească condițiile de mai sus atunci ele se schimbă - mai permisiv: poate deveni director o persoana cu orice calificare sau experiență profesională care atestă experiența de lucru cu copiii sau adultii sau tinerii (vor exista standarde minimale de competență solicitate pentru ca un candidat să poată intra în concurs).

Corespunde cu O3.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Formarea directorilor

Formarea directorilor de școli va fi realizată în baza unor standarde profesionale reglementate pe care Ministerul Educației are responsabilitate să le publice. Calitatea formării este verificată prin testele standardizate de competente folosite în procesele de recrutare și care vor evidenția calitatea formărilor pe care directorii le-au parcurs.

Corespunde cu O3.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

10. Reorganizarea consiliului de administrație

Reorganizarea componenței, a atribuțiilor și a frecvenței întâlnirilor consiliului de administrație care devine responsabil exclusiv de conducerea strategică a școlii. Spre exemplu, consiliul de administrație nu mai aprobă planul de încadrare al personalului, calificativele profesorilor, programele de dezvoltare profesională, orarul și nici deciziile financiare sub pragul de 10.000 EUR sau de resurse umane - altele decât aprobarea organigramei.

Componenta standard a consiliului de administrație:

- a) un reprezentant al consiliului local (SAU al primarului dacă consiliul local nu desemnează pe nimeni sau dacă reprezentantul consiliului local părăsește consiliul de administrație). Acesta poate fi și un om din mediul de afaceri care are experiență în management și guvernanta - după cum a fost deja pilotat în Timișoara, Brașov, Sectorul 2 din București (unde 300 de școli au oameni din mediul de afaceri/ONG desemnați ca reprezentanți ai Consiliului Local în baza unui proces transparent și concurs).
- b) un reprezentant al comunității/ mediului privat, ales la propunerea restului membrilor consiliului de administrație în baza îndeplinirii a doua din șapte criterii: studii superioare / experiență managerială la o companie profitabilă de minim 5

ani/ experiență în managementul proiectelor / experiență în atragere de fonduri sau resurse sau în vânzări / experiență în management administrativ-financiar/ experiență în coordonare într-o organizație non-profit/ absolvent al școlii cu integritate și cariera excepțională;

- c) reprezentant al părinților;
- d) un profesor ales de consiliul profesoral;
- e) un profesor ales de consiliul profesoral care se ocupă de copiii cu cerințe educaționale speciale;
- f) directorul educațional general;
- g) un reprezentant al elevilor > 14 ani / 18 ani- fără / cu drept de vot.

Există alte două derivații de formule de consiliu de administrație pentru învățământul profesional/ tehnologic/ vocațional/ dual și pentru consorțiile școlare.

Președintele consiliului de administrație este ales prin vot cu mandat de 2 ani cu majoritate simplă dintre membrii consiliului de administrație - fără ca directorul să aibă prerogative automate de a mai putea fi singurul președinte. Dacă un membru al consiliului de administrație nu participă, în mod nejustificat, la 2 întâlniri consecutive, care au fost convocate legal, directorul poate dispune încetarea calității de membru al consiliului de administrație.

De asemenea, va fi obligatorie publicarea pe site-ul școlii a componenței consiliului de administrație pentru transparență și această informație trebuie să fie cât mai accesibilă.

Responsabilitățile consiliului de administrație:

- da misiune și obiective pentru școală în funcție de nevoile comunității (cu input de la autoritate educațională regională - plan cadru de dezvoltare regional formal);
- are datoria să sprijine directorii pentru îndeplinirea mandatului;
- aprobă structura școlii (organigrama) la propunerea celor 2 directori;
- monitorizează performanța școlii (financiar, educațional, organizațional);
- ambasadori pentru educație în comunitate și reprezintă interesul elevilor;
- aderă la un cod de etică;
- angajarea și evaluarea directorilor;
- oferirea de îndrumări în elaborarea bugetului pentru a asigura finanțarea necesară pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de consiliu;
- aprobarea bugetului și monitorizarea cheltuirii lui;
- aprobarea achizițiilor mijloace fixe (peste un anume prag);
- aprobarea regulamentului intern;
- aprobarea programului școlar la propunerea celor doi directori;
- asigurarea calității.

11. Cursuri de introducere pentru directori

Alianța propune instituirea unui curs anual de tipul “on the job induction” care să aducă o reîmprospătare a informațiilor esențiale necesare pentru un director: cele mai recente schimbări legislative, obiectivele educaționale anuale pentru sistemul preuniversitar etc. Acestea vor fi susținute de către un reprezentant al CJ-IP.

12. Liberalizarea pieței de formare profesională inițială și continuă

Alianța propune liberalizarea pieței de formare pentru formarea profesională inițială și continuă, pentru profesionalizarea tuturor rolurilor și funcțiunii implicate în guvernanta unităților de învățământ.

Profesionalizarea managementului școlar se realizează prin: standarde profesionale, referința cadru pentru formarea profesională, care devine obligatorie și reglementată, asigurată de către minister ca o condiție pentru eligibilitatea candidaților pentru rolurile manageriale.

Cu titlul de exemplu: în Austria există „Leadership Academy”, în Anglia „National College for School Leadership”, în Irlanda „Centre for School Leadership”, în Slovenia „National School for Leadership in Education” etc.

Ministerul Educației este responsabil cu:

- definirea unui standard profesional pentru directorii de școli (aferent fiecăreia dintre cele 3 poziții manageriale în parte);
- stabilirea unui cadru profesionist pentru recrutarea și selecția directorilor de școli - inclusiv flexibilizarea rutelor de intrare în cariera managerială pentru școlile “hard to staff”;
- implementarea unui sistem de recunoaștere a competențelor transferabile și echivalarea lor;
- reglementarea și asigurarea unor programe de dezvoltare profesională inițiale și continue care să asigure creșterea competențelor tuturor actorilor implicați în managementul unităților școlare preuniversitare prin acreditarea programelor de formare profesională inițială și continuă;
- încurajarea excelenței în profesia managerială;
- aderarea la un cod de etică și implementarea lui, managementul sesizarilor cu prerogative de excludere din profesie;

- definește niveluri diferite de expertiză profesională managerială astfel încât nu toți absolvenții săi să aibă titlul de “expert”;
- formarea și alocarea directorilor mentori.

Corespunde cu O3.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

13. Mentoratul

Mentoratul va fi în responsabilitatea CJ-IP, astfel:

- mentorii pot fi directori de școli cu rezultate excepționale care sunt formați să devină mentori;
- lideri din mediul de afaceri care conduc companii de top și care pot fi atrași în acest rol în mod voluntar cu ajutorul partenerilor din societatea civilă;
- Coach profesionist cu calificare profesională.

Corespunde cu O3.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

14. Formarea profesională inițială (FPI)

Formarea profesională inițială se realizează prin programe. Acestea pot fi universitare, cu credite academice, sau realizate de furnizori de tip privat sau non-profit. Programele pot dura 18-24 de luni și vor fi obligatoriu realizate cu practicieni în management școlar, leadership organizațional și în care va fi valorizată expertiză managerială practică, incluzând sisteme de mentorat sau coaching cu specialiști din sectorul privat.

Aceste cursuri vor putea fi accesate cu prioritate de către candidații care sunt deja directori, dar și de către candidați care se pregătesc pentru rolul de director pentru dezvoltarea unui “bazin de talente” și planificarea succesiunii.

Tranziția către cariera de director va putea fi pregătită iar candidații care câștigă concursul în viitor vor fi deja profesionalizați.

Managementul carierei manageriale (progression) se realizează prin:

- avansarea către roluri de director de consorțiu școlar;
- avansarea către roluri de inspector;
- cursuri cu tematici specifice, cum ar fi: management pentru creșterea progresului școlar al elevilor, management pentru închiderea decalajelor de inechitate, management pentru îmbunătățirea stării de bine, management pentru atragerea de resurse, management pentru învățământ timpuriu sau profesional dual etc.

15. Recrutarea directorilor

Toți (cei doi sau trei) directori de școală sunt recrutați de o comisie formată din o parte a membrilor consiliului de administrație la care se adaugă doi membri din afara consiliului de administrație, directorii urmând a fi selectați în baza unei evaluări specializate standardizate și a unui interviu de recrutare.

Concursul pentru recrutarea directorilor este bazat pe competențele din standardul profesional aferent tipului de rol pentru care oamenii candidează și nu pe cunoștințele acestora. Astfel, va exista o probă de competențe și capacitate cognitivă, un interviu, iar candidatul va trebui să facă și dovada calificărilor necesare pentru fiecare rol (proba națională).

Concursul va fi organizat asincron (atunci cand apare nevoia) la nivelul fiecărei unități școlare pentru ambele roluri, fără a mai avea concurs național simultan și fără a mai avea interimate mai lungi decât perioada strict necesară organizării concursului.

Directorii sunt recrutați cu mandate de 4 ani.

Demersurile pentru ocuparea postului se inițiază cu 60 de zile înainte de data încetării mandatului sau în maxim 60-90 de zile de la încetarea mandatului, dacă încetarea nu s-a produs la termen.

Ministerul Educației va dezvolta un instrument standardizat de evaluare profesională a competențelor similar cu AITSL din Australia³ care poate fi folosit (asincron) de orice școală din România pentru a organiza concursul atunci când se vacantează un post de director, atât pentru testarea care face parte din procesul de recrutare cât și pentru testarea de antrenament, similar cu școala de șoferi. În acest sens instrumentul de evaluare se va baza pe o bancă de itemi pentru a asigura testarea echivalentă, însă niciodată identică cu itemi similari.

16. Administrarea bugetului

Finanțarea de bază alocată în bugetul școlii poate fi cheltuită pentru alte tipuri de cheltuieli decât cele salariale, la decizia consiliului de administrație. Modul în care este cheltuit excedentul bugetar este stabilit de către consiliul de administrație.

³ <https://www.aitsl.edu.au/lead-develop>

Managementul și administrarea bugetului școlilor se va face integral la nivelul fiecărei școli cu personalitate juridică. Spre exemplu, nu se va mai face deloc la nivelul primăriilor, adică primăria nu va mai putea semna contracte în folosul școlilor.

La decizia consiliul de administrație, școala poate decide să facă alte tipuri de cheltuieli decât cele salariale, de exemplu opționale mai variate, angajări de personal didactic sau nedidactic, cum ar fi profesori de sprijin etc.

Modul în care este cheltuit bugetul este aprobat de către consiliul de administrație ținând seama de niște categorii de ordine a priorităților standardizate. De exemplu, salariile trebuie acoperite integral cu prioritate și apoi cheltuielile de întreținerea ș.a.m.d. Anumite servicii și echipamente care nu pot fi îndeplinite cu resurse interne să ar trebui să poată fi externalizate.

Unitățile administrativ-teritoriale transferă integral către școli suma alocată către bugetul școlii (compusă din finanțarea de bază și suplimentările oferite de la bugetul local). Astfel, se va oferi mai multă autonomie școlilor și capacitatea de a cheltui întregul buget alocat pentru a spori calitatea actului educațional.

Se impune revizuirea conceptului de “excedent bugetar” pentru a permite școlilor să realizeze cheltuielile necesare pentru a asigura un proces educațional de calitate ridicată. Categoria “bunuri și servicii” trebuie să fie până la 25-30% din bugetul școlii pentru a oferi educație de calitate și trebuie să poată fi administrată autonom de către școală și nu doar pe ultima sută de metri dacă rămâne buget disponibil după realocări.

Astfel, școala va putea dispune în mod autonom cu privire la administrarea tuturor categoriilor bugetare vizate, inclusiv cheltuieli aferente angajării unui consilier cu normă întreagă sau parțială sau contractarea unui avocat pentru procesele în care se află școala, activități remediale sau extrascolare, opționale speciale, angajarea altor profesori de sprijin etc.

Plecând de la premisa că bugetul alocat fiecărei școli trebuie să fie cel puțin egal cu suma bugetului imperativ necesar pentru toate categoriile importante de cheltuieli aferente școlii, prin corelare cu măsurile de creștere a finanțării alocate fiecărei școli nu vor mai exista redistribuiri / realocări ale excedentului între școli.

Corespunde cu O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

17. Evaluarea directorului

După numirea în funcție, Directorul Educațional General are la dispoziție 2 luni pentru a cunoaște școala și a propune un plan de dezvoltare instituțională (PDI) care să vizeze obiective, plan de acțiune, plan de atragere de resurse și buget de cheltuieli.

Obiectivele din PDI trebuie aprobate de consiliul de administrație și devin indicatori de performanță ai directorului, transmiși la nivelul tuturor rolurilor din școală.

Consiliul de administrație efectuează evaluări anuale ale performanței directorului la și dispune cu privire la acordarea unui bonus de performanță a directorului, măsuri remediale pentru îndeplinirea obiectivelor sau revocarea din funcție.

Evaluarea directorilor se va face de către o comisie cu reprezentanți din consiliul de administrație. Evaluarea directorilor va ține cont de:

- Progresul elevilor, profesorilor și al instituției;
- Planul de dezvoltare instituțională;
- Feedback-ul colegilor.

Consiliul de administrație monitorizează performanța directorului, în special în ceea ce privește impactul PDI în creșterea rezultatelor învățării prin analiza incrementală a progresului cu ajutorul cataloagelor online (cu funcții de vizualizare sintetică și respectiv alerte legate de progresului elevilor). Cu titlu de exemplu, următorii parametrii pot fi monitorizați: sănătatea și securitatea elevilor, absenteism, progres evaluat pe competențe, retenție, dezvoltarea profesională a profesorilor, satisfacția clientului (elevi, profesori, agent economic).

Corespunde cu O3.k din ROMÂNIA EDUCATĂ

18. Normarea posturilor

Normarea rămâne la latitudinea directorului de școală, iar posturile vor fi aprobate de către consiliul de administrație în baza analizei bugetului disponibil (care poate proveni din surse instituționale și externe, de exemplu cele atrase de directorul de dezvoltare în mod suplimentar).

În alte țări norma unui angajat al școlii este compusă din activități didactice și nedidactice combinate pentru a oferi mai mult confort și stabilitate personalului care astfel are șansa să nu mai aibă catedra spartă între mai multe unități și pentru a facilita crearea unui colectiv al școlii mai compact, care oferă premisa unei colaborări mai bune și adeziune la obiective și activități comune.

Astăzi este dificil pentru profesorii care au catedre foarte risipite între multe localități să călătorească în timp util între școlile arondate și mai ales să participe la activități de orice alt tip decât cele de predare în școlile de care aparțin.

Corespunde cu O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

19. Creșterea autonomiei școlilor

Școlile beneficiază de autonomie sporită în ceea ce privește managementul resurselor umane, financiare, de curriculum.

Managementul resurselor umane implică:

- normare diferențiată;
- posibilitatea de a angaja personal didactic sau nedidactic suplimentar înafară de schema de salarizare a școlii cu contract pe perioada determinată (de exemplu profesori de sprijin, consilier juridic, consilieri școlari, asistenți sociali, mediator școlar etc) cu avizul consiliului de administrație;
- școala decide numărul și tipul probelor de angajare de personal;
- școala să poată decide cu privire la contractarea de servicii profesionale specializate.

Managementul financiar implică:

- echipa managerială (formată din toți directorii școlii) aprobă achiziții cu valoare de 10.000 de EUR fără avizul consiliului de administrație și de peste 10.000 EUR cu avizul consiliului de administrație.

Managementul curriculum-ului implică:

- decizie internă cu privire la opționale și cine le livrează;
- procent diferențiat de curriculum la decizia școlii (CDȘ) conform propunerilor de la secțiunea curriculum;

ARACIP creează un set de criterii și indicatori de performanță care pot face ca o persoana juridică să își păstreze sau să îi fie revocată autonomia. Școlile care își pierd autonomia vor intra într-o procedură specială de intervenție a ARACIP pentru a se stabili cu precizie măsuri remediale care să ducă la o profesionalizare rapidă care pot presupune printre altele: schimbarea directorului, schimbarea consiliului de administrație sau o parte din consiliul de administrație.

Premisa de la care pornim este că școlile și directorii au niveluri diferite de pregătire pentru autonomie iar legea ar trebui să vizeze soluții diferențiate. Experții care predau opționale să poată să fie angajați și remunerați la decizia școlii – se va stabili un cadru minim de competență.

Numărul și tipul probelor de angajare de personal se decide la nivelul unității de învățământ.

Directorul trebuie să poată să decidă cu privire la normari. De exemplu, să poată să adauge 2 consilieri școlari sau asistenți sociali, mediator școlar etc.

Școlile cu cel mai mare nivel de autonomie pot deveni centru de training pentru altele și să aibă venituri din asta.

Corespunde cu O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

20. Tipuri de management școlar

Propunem un management școlar de 2 tipuri:

1. Școli cu autonomie sporită;
2. Școli care își pierd nivelul de autonomie și intra în procedura de "intervenție" a ARACIP

Astfel, vor exista 4 etape:

- redefinirea componentei, atribuțiilor consiliului de administrație și a criteriilor de eligibilitate pentru membrii consiliului de administrație pentru a crește nivelul de profesionalizare;
- reorganizarea consiliului de administrație și separarea rolului CJIP / DACIS (în vara anului 2023, pentru a începe anul școlar 2023-2024 în noua formula);
- creșterea nivelului de autonomie școlară, din anul școlar 2023 - 2024;
- formarea directorilor asigurată de PNRR.

Inspirația pentru această propunere este OFSTED. Elementul de inovație principal este faptul ca școala începe să primească acces la resurse și sprijin în urma evaluării instituționale de la DACIS.

Corespunde cu O4.c (măsură nouă) din ROMÂNIA EDUCATĂ

21. Utilizarea resurselor extrabugetare

Toate veniturile extrabugetare generate prin folosirea de către terți a patrimoniului unității de învățământ revin exclusiv unității de învățământ.

În acest moment școala trebuie sa întoarcă 20-50% din veniturile astfel obținute către primărie. Acest lucru este un factor de descurajare pentru directori în ceea ce privește generarea de venituri suplimentare. În contextul subfinanțării crunte a sistemului de învățământ, considerăm un motivator ca școlile acest să plătească la minimum. Obiectivul ar fi ca școlile să poată presta activități conexe, generatoare de venituri pentru a putea susține procesul educațional.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

22. Profesionalizarea CJ-FCARE

Profesionalizare CJ-FCARE prin colaborări cu alți furnizori de cursuri, iar trainerii prezenți să fie formați și să ocupe postul/colaborarea prin concurs de competențe care să releve capacitatea lor de dezvoltare de abilități și competențe la adulți în baza unui test standardizat de competențe.

Această propunere implică:

- refacerea metodologiei de acreditare și dezvoltarea unui instrument standardizat de evaluare pentru trainerii;
- definirea unui standard profesional prin care funcționează CJ-FCARE.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

23. Sistem de credite de dezvoltare profesională

Propunem introducerea unui sistem de credite de dezvoltare profesională pentru profesori și pentru directori, cuplat cu sistemul de management al performanței. Dezvoltarea profesională continuă va viza aprobarea de către director și parcurgerea de:

- cursuri semestriale pentru personalul auxiliar
- cursuri semestriale pentru personalul didactic

Școala trebuie să poată deveni centru de formare/ dezvoltare profesională pentru alți directori/ profesori.

Cum va funcționa acest sistem:

- în urma evaluărilor ARACIP rapoartele fac recomandări și pot dispune chiar unele imperative (obligatorii) pe care directorul are conducerea școlii să le implementeze (cu verificare & consecințe);
- se introduce un sistem de credite de dezvoltare profesională continuă cu obligativitatea îndeplinirii anuale. Necolectarea lor atrage după sine implicații, pe care CJ-FCARE au rolul de a le pune la dispoziție număr de ore de formare anual, din care cele mai multe la nivelul școlii;
- Ministerul poate decide ca unele cursuri (de exemplu, de literație sau digitalizare) să aibă un număr mai mare de credite și altele mai mic - raportat la același efort de parcurgere pentru a oferi motivație suplimentară participanților în alegerile lor;
- formarea profesională să fie aprobată prin bugetul școlii;
- definirea cursurilor pe 2 niveluri: de la nivel național: de la Ministerul Educației și apoi la nivelul școlii / la nivelul profesorilor;
- atunci când profesorii și directorii aleg cursurile de dezvoltare profesională, acestea trebuie obligatoriu să fie corelate cu rezultatele evaluărilor ARACIP pentru școala/ clasa/ profesor sau respectiv cu rezultatele evaluărilor directorului. Directorul trebuie să aprobe cursurile la care profesorii participă;

- în orarul școlii să existe zi de formare a profesorilor sau jumătate de zi. În acest din urmă caz, propunem desființarea zilelor metodice;
- monitorizarea creditelor se va face digital la nivel național.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul III. Investiția în educație

1. Alocarea unei finanțări globale în educație de 15% din bugetul național consolidat și asumarea unui calendar anual asumat

Investiția în educație trebuie să ajungă în România - în maximum 3 ani, la media europeană (raportata la alocarea din PIB) și să se păstreze pe termen lung în corelare cu acest indicator European.

Începând cu anul 2023, investiția în educație va beneficia de un buget echivalent cu cel puțin 15% din Bugetul General Consolidat, alocare repartizată astfel: maximum 80% pentru cheltuielile de resurse umane și minimum 20% pentru cheltuieli din categoria „bunuri și servicii”, formare profesională, evaluare, burse, cantina, internat și transport.

Învățământul preuniversitar este subfinanțat, deci este nevoie de asumarea unei ținte de creștere a finanțării, iar creșterea anuală ar putea fi mai sustenabilă. Trebuie să ne menținem ambiția de a atinge o alocare de 6% din PIB pentru a compensa anii de subfinanțare și a oferi fiecăruie elev un serviciu public de calitate comparabilă cu celelalte țări europene.

Pe de altă parte, creșterea procentului din PIB ca indicator global nu este suficient pentru a avea o finanțare mai bună a sistemului de educație. Pentru aceasta, este nevoie de evaluarea anuală reală (în baza unor indicatori multipli) a nevoilor de finanțare din sistem, iar pe această bază se poate face apoi agregarea unui cost care poate fi formulat inclusiv ca procent din PIB.

Corespunde cu O4.a și O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Păstrarea finanțării per elev. Modificarea modalității de calcul a finanțării per elev , astfel încât să susținem creșterea echității.

Susținem creșterea echității în acordarea finanțării în unitățile de învățământ din România printr-o formulă de calcul îmbunătățită universală, transparentă, ușor de aplicat

și predictibilă, în baza principiului finanțării per elev care stă și la baza legii actuale, după cum urmează:

1) Se introduce un coeficient suplimentar de ajustare după gradul de marginalizare al școlii și/sau al UAT-ului, pentru creșterea finanțării pentru unitățile de învățământ din zone defavorizate.

2) Se introduce un coeficient suplimentar de ajustare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă.

3) Pentru unitățile de învățământ sub-efectiv (sub 300 de elevi) care rămân neacoperite de acești coeficienți, susținem o finanțare de tipul granturilor nerambursabile condiționate de obiective multi-anuale (măsurate pe indicatori și rezultate), la nivelul unităților de învățământ

Noua formulă generală de calcul propusă a fi utilizată pentru finanțarea de bază a unei unități de învățământ: (1) pentru **cheltuielile salariale**, indiferent de limba în care se desfășoară procesul de învățământ:

$$FB = CE \times CDNEM \times [NEPR + NEPM \times (1 + CCNEM)] \times (1 + CAUAT) \times (1 + CACCES)$$

- FB - Finanțarea de bază a unității școlare;
- CE - Cost standard pentru coeficientul 1, per elev/preșcolar, pe an;
- NEPR - Număr de elevi per profil educațional;
- NEPM - Număr de elevi per profil educațional care învață într-una din limbile minorităților naționale;
- CDNEM - Coeficient de diferențiere pe nivel de educație și pe mediu urban/rural;
- CCNEM - Coeficient de corecție pentru învățământul în limbile minorităților naționale, pe nivel de educație și pe mediu urban/rural;
- CAUAT - Coeficient de ajustare în funcție de tipul de UAT în care se află unitatea școlară;
- CACCES - Coeficient de ajustare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

Pentru cheltuielile **cu pregătirea profesională, cheltuielile cu evaluarea periodică a elevilor și cheltuielile prevăzute la articolul bugetar „Bunuri și servicii”**, este următoarea:

$$FB = CE \times NET \times CDZ \times (1 + CAUAT) \times (1 + CACCES)$$

- FB - Finanțarea de bază;
- CE - Cost standard pentru coeficientul 1, per elev/preșcolar, pe an;
- NET - Număr de elevi per tip de unitate școlară și prag;
- CDZ - Coeficient de diferențiere pe zonă de temperatură, per tip de unitate și prag;
- CAUAT - Coeficient de ajustare în funcție de tipul de UAT în care se află unitatea școlară;
- CACCES - Coeficient de ajustare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

3. Descentralizarea execuției bugetului la nivelul unității de învățământ

Pentru ca actul de management să poată fi mai calitativ, propunem descentralizarea execuției bugetului la nivelul unității de învățământ în limita constrângerilor altor prevederi legale și a asigurării unor praguri minime de cheltuieli pe toate categoriile de cheltuieli bugetare.

În acord cu ideea creșterii autonomiei școlare se dorește eliminarea completă a mecanismelor de redistribuire a sumelor de bani între școli.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Majorarea alocării pentru categoria de cheltuieli "bunuri și servicii" și modificarea structurii acesteia.

Pentru a asigura în mod real resursele necesare pentru unitățile de învățământ preuniversitar, propunem stabilirea prin Lege a unui raport minim între cele două categorii principale (80:20):

- maximum 80% pentru cheltuieli cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani;
- minimum 20% pentru cele șase subcategorii propuse mai jos.

Propunem ca legea să prevadă, ca sub-categorii, următoarele cheltuieli;

- a) cheltuieli cu pregătirea profesională;
- b) cheltuieli cu evaluarea periodică a elevilor;
- c) cheltuieli cu bunuri și servicii;
- e) costuri de internat/cantină;
- f) transportul elevilor;
- g) bursele elevilor.

Propunem ca Bugetul anual să prevadă alocări distincte pentru fiecare sub-categorie. Tratarea la comun a acestor categorii de cheltuieli conduce la finanțări foarte mici, de exemplu cele cu pregătirea profesională a cadrelor didactice. Includerea în finanțarea de bază a costurilor de internat/cantină, transport precum și a bursele pentru elevi vine în sprijinul atenuării discrepanței care există la ora actuală între unitățile administrativ-teritoriale și capacitatea acestora de a susține finanțarea școlilor (există unități administrativ-teritoriale cu bugete mari și unitățile administrativ-teritoriale cu bugete mici, preponderent în rural). Tratarea tuturor acestor categorii individual va

permite și mai ușor monitorizarea acestor cheltuieli și urmărirea investiției în educație, în baza analizei anuale sau cel puțin perioade a nevoilor unităților de învățământ.

Corespunde cu O1.b și O1.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Interconectarea sistemelor informatice SIIIR (Ministerul Educației) și FOREXEBUG (Ministerul de Finanțe), pentru a asigura un grad redus de erori de operare, precum și pentru a facilita obținerea unor date agregate (la nivel de localitate, județ, național) în mod transparent.

Acest lucru este important, pentru că în condițiile în care cele două sisteme nu sunt conectate, articolele de cheltuieli, în funcție de care se alocă finanțarea în SIIIR și articolele bugetare în funcție de care se raportează execuția bugetară în FOREXEBUG nu sunt corelate.

Asigurarea interoperabilității va însemna și: a) seturi de "date deschise" care se publică anual pe data.gov.ro; b) publicarea execuțiilor bugetelor unităților de învățământ, în forma consolidată (finanțare de bază + finanțare suplimentară + finanțare complementară);

Un obiectiv este ca finanțarea să fie acordată și pe criterii de performanță (precum în învățământul superior) sau pentru realizarea unor obiective locale, regionale și naționale. Caz în care trebuie realizată și conexiunea cu platforma ARACIP, care va urmări în cadrul evaluărilor periodice realizarea obiectivelor finanțate suplimentare.

Corespunde cu O1.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Încurajarea obținerii de resurse financiare din alte surse publice sau private

Sușinem atragerea de resurse financiare din alocări publice și private, prin acordarea de stimulente în funcție de obiective și indicatori (ex: stimularea angajatorilor pentru a susține creșe/grădinițe pentru angajați).

Pentru ruta profesională există solicitarea unităților de învățământ să poată obține venituri din vânzarea de bunuri și servicii, care să însemne, pe de o parte, contexte de muncă în economia reală a elevilor, dar și resurse pentru dezvoltare, resurse pentru sprijinirea suplimentară a elevilor.

Corespunde cu O4.b și O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Profesionalizarea UFIP și alocarea resurselor necesare pentru o funcționare eficientă a acesteia

Sușținem profesionalizarea și alocarea de resurse suplimentare pentru UFIP (unitatea de finanțare a învățământului preuniversitar) în vederea operării cu date, inclusiv cele din SMPTA realizării de analize, precum și actualizării coeficienților de calcul ai costului standard per elev, în condițiile în care acești coeficienți nu au mai fost actualizați din anul 2013. Recomandăm ca UFIP să aibă obligații de raportare anuală stabilite prin lege.

Este important de subliniat că în prezent există o expertiză limitată în aria analizei datelor privind finanțarea educației și un număr limitat de rapoarte publicate; de exemplu, de mulți ani Raportul privind starea sistemului de învățământ preuniversitar nu mai include indicatori din aria finanțării educației, iar rapoartele INS au, de asemenea, slab documentată această componentă.

Corespunde cu O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Creșterea finanțării pentru programele naționale

Având în vedere efectele benefice produse de programe precum Euro 200, o masa caldă sau bani de liceu, acestea trebuie să fie în continuare susținute corespunzător cu resursele necesare pentru acoperirea nevoilor identificate în comunitățile școlare pe baza unor analize și rapoarte anuale ce conțin recomandări de îmbunătățire.

Referitor la programele sociale „bursa profesională” și „bani de liceu” precizăm faptul că cele două tipuri de ajutoare ar trebui să aibă un quantum similar.

În cazul programului „bani de liceu”, valoarea alocărilor per elev și plafonul maxim de venit per membru de familie pentru accesarea acestui program trebuie să crească astfel încât numărul de beneficiari ai programului să depășească numărul elevilor care abandonează învățământul liceal (de ex: din 2020).

În ceea ce privește programul Euro 200, este necesară creșterea venitului minim brut pe membru de familie concomitent cu creșterea valorii alocate pentru achiziția de calculatoare/tablete/laptop-uri, întrucât:

- Valoarea acordată trebuie să permită achiziționarea unui laptop sau tablete cu specificații tehnice care să permită frecventarea cursurilor online.
- Valoarea acordată ar trebui să acopere și un abonament pentru servicii de date fixe/mobile pe durata școlarizării.
- Numărul de beneficiari ar trebui să fie monitorizat iar ținta ar trebui stabilită pe baza unei analize de nevoi.

Extinderea programului „Masă caldă” și a programului „Școală după școală” în cât mai multe unități de învățământ, conform unui program incremental asumat.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Finanțarea corespunzătoare a învățământului profesional și tehnic, precum și a învățământului dual

Suștinem introducerea unui coeficient suplimentar în finanțarea standard per elev și/sau să se asigure printr-un program național fonduri nerambursabile cu obiective clare, multianuale, susținute de indicatori și rezultate propuse, în vederea acoperirii necesarului de investiții aferente activității educaționale în sistemul profesional sau dual cu rută completă de calificare (3, 4, 5 și 6).

Avem în vedere că o sumă de cheltuieli esențiale pentru asigurarea calității formării pe ruta profesională sunt prevăzute deja în lege (art. 102), dar sunt asigurate mai degrabă de operatorii economici parteneri pentru stagiile de practică, fără ca aceștia să aibă stimulente sau facilități fiscale compensatorii.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ în această formă

10. Încurajarea profesioniștilor să se alătore corpului tutorilor de practică profesională prin scutirea plății impozitului pe venit

Profesioniștii trebuie încurajați să se alătore corpului tutorilor de practică profesională prin compensarea financiară a timpului alocat, propunerea noastră fiind instituirea unui sprijin direct al statului în formarea și susținerea activității tutorilor de practică profesională din companii, fie ele de stat fie private, în interesul comun de maximizare a efectelor investițiilor publice și private în sistemul de învățământ profesional și profesional dual din România.

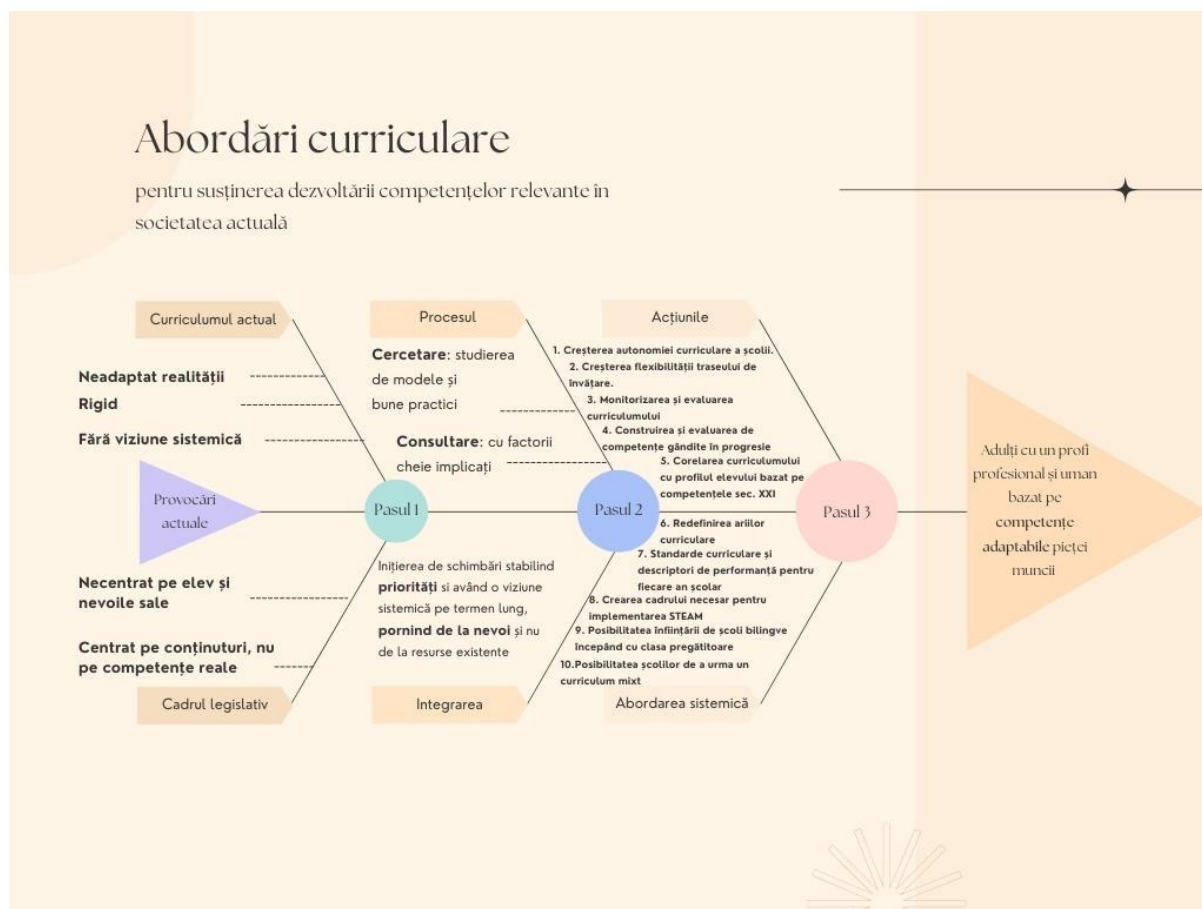
Angajații companiilor de stat și private care își desfășoară activitatea ca tutori de practică pentru formarea profesională a elevilor practicanți din învățământul dual vor beneficia de recunoașterea financiară a timpului de muncă alocat formării profesionale inițiale și continue, precum și al celui în care nu își poate desfășura activitatea de bază.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul IV. Curriculum

Plecăm de la premiza și credința că ansamblul a ceea ce înțelegem prin curriculum (conținuturi, experiențe de învățare concrete, competențe generate) are cel mai mare impact final asupra pieței muncii și economiei țării, deoarece acestea sunt

influențate în mod direct de ce învață elevii – cum învață elevii și de ce învață elevii. Au rezultat astfel zece puncte de acțiune, majoritatea aliniate la programul România Educată sau, considerăm noi, ușor asimilabile programului, după cum urmează:

(Fig 3 - Reprezentare schematică referitoare la curriculum)

1. Autonomie curriculară pentru școli

Propunem ca noua lege a educației să permită școlilor autonomia curriculară necesară în alegerea și personalizarea curriculum-ului în funcție de progresul elevilor și de specificul local al școlii, precum și în acord cu nevoile concrete ale diverselor comunități școlare.

Astfel, noua lege ar trebui gândită organic, pornind de la niște principii-cadru. Din aplicarea unor astfel de principii-cadru poate rezulta schimbare în majoritatea sistemelor din educație. Acestea ar putea fi:

- **Principalul criteriu de evaluare a școlilor și a activității profesorilor este progresul tuturor elevilor din școală, la toate materiile.**

IMPACT:

- ar genera efecte în tot ce înseamnă sistem de evaluare, monitorizare, feedback, planificare, pregătire profesională, resurse educaționale;
 - ar rezolva modul în care sunt percepute școlile tehnice, sportive, “de cartier” sau “din mediul rural”, “școlile mici”;
 - ar schimba modul de monitorizare și inspecție a școlilor (rolul ARACIP);
 - finanțarea școlilor ar putea urma o formulă care să combine numărul de elevi cu demonstrarea progresului - demonstrarea progresului se poate realiza prin testări standardizate externe, care să evalueze gradul de formare a competențelor specifice în funcție de descriptorii și standarde.
- **Autonomia școlilor**
IMPACT:
 - ar oferi posibilitatea de alegere curriculară – într-un cadru delimitat (care oferă control școlilor în a-și face propriul design curricular), de exemplu: școala poate decide să predea anumite discipline interdisciplinar sau predea Matematica în sistem Montessori;
 - ar oferi posibilitatea școlii de a-și alege profesorii și de a stabili durata contractelor în corelare cu piața muncii;
 - ar oferi posibilitatea școlii de a-și alege și personaliza programul de pregătire profesională;
 - ar oferi posibilitatea școlii de a personaliza și adapta sistemul de politici și proceduri.
 - **Principiul incluziunii**
IMPACT:
 - ar asimila nevoia ca fiecare elev să fie sprijinit să se integreze în nivelul așteptat de competențe pentru vârsta sa (inclusiv, însă fără a ne referi doar la elevii cu nevoi speciale).
 - **Principiul relevanței**
IMPACT:
 - adaptarea conținuturilor la nivelul de dezvoltare a societății secolului XXI;
 - asigurarea pregătirii elevilor pentru viață;
 - corelarea învățării cu finalitatea sa: competențele pe care le susține curriculumul trebuie să fie relevante pentru a da șansa fiecărui elev să reușească în viață.
 - **Principiul dezvoltării holistice a fiecărui elev**
IMPACT:
 - asigurarea progresului personal-social-emoțional al elevului, pe lângă progresul academic;

- integrarea unor prime planuri de dezvoltare personală cu efect major asupra sistemului de sprijin pentru învățare și pentru nevoi speciale.
- **Principiul implicării în comunitate**

IMPACT:

- creșterea numărului de elevi implicați în activități în mijlocul și în serviciul comunității școlare, dar și a comunității în cadrul căreia își desfășoară activitatea prin definirea unor criterii măsurabile prin care școlile să demonstreze în mod incontestabil îndeplinirea acestui obiectiv.

În sensul celor de mai sus, putem implementa un mecanism de autonomie controlată, prin care fiecare școală poate alege cum să-și personalizeze curriculum-ul, atât timp cât îndeplinește următoarele condiții:

- a) elevii demonstrează progresul cerut de legea națională – de standardul prevăzut în legea națională;
- b) școala respectivă obține acreditarea de la forul emitent al curriculum-ului respectiv în legătură cu implementarea calitativă a curriculumului respectiv;
- c) modificarea sistemului de evaluare a școlilor în așa fel încât să includă aceste elemente.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Creșterea flexibilității curriculare la nivel sistemic

Propunem mărirea procentelor existente pentru Curriculum la Decizia Școlii (CDȘ), la: 30% pentru nivel liceal, 25% pentru nivel gimnazial și 20% pentru nivel primar.

Astfel, putem avansa ideea de curriculum-nucleu (la materiile principale: limba română, matematică și științe) și definirea unor intervale orientative dedicate fiecărei materii. Dacă urmăm modelul anglo-saxon, se poate propune un interval de ore alocate fiecărei arii curriculare urmând ca fiecare școală să își personalizeze programa în funcție de progresul elevilor și de specificul local al școlii.

Ar rezulta definirea unui plan-cadru național de bază - minimal, pentru fiecare materie în parte, care să devină un element de referință și nu de reglementare, în sensul în care acesta să ofere recomandări pentru materiile de bază (cu număr minim de ore de acoperit), iar la materiile secundare și complementare să se permită construirea de interdisciplinaritate, evaluare multidisciplinară (bazată pe proiecte) și planificarea materiei în consecință.

Schimbarea fundamentală ar fi introducerea unui număr mai mare de ore la dispoziția școlii pentru a-și personaliza orarul în funcție de nevoile elevilor și ale comunității.

Această abordare creează de asemenea premisele ca fiecare profesor să-și organizeze procesul de predare / planificare anuală, respectiv cea pe unități – module și este posibilă dacă sunt stabilite în mod clar nivelurile de competențe la care trebuie să ajungă fiecare elev la finalul fiecărui an școlar, la fiecare materie.

Un proces de asemenea necesar este formularea conținuturilor astfel încât acestea să permită profesorului să își pună amprenta asupra curriculumului prin inserarea de tematici specifice, separate de cele sugerate în programele școlare.

Toate acestea s-ar traduce într-o schimbare a structurii rigide a zilei/orarului (care ar putea fi structurat(ă) și în calupuri de ore, nu pe ore separate) – școlile ar putea propune o structură diferită – ceea ce ar presupune că ar putea alege câte ore de matematică / română, etc. ar trebui să aloce, conform obiectivelor formulate, conform progresului elevilor și ținând cont de menținerea principiului echilibrului între ariile curriculare.

Corespunde cu O2.a + O2.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Monitorizarea și evaluarea constantă a curriculumului dintr-o școală

Propunem formarea de profesioniști în dezvoltare de curriculum și profesionalizarea acestei ocupații.

Propunem totodată înființarea de Comisii de revizuire a curriculum-ului în funcție de principiile științifice specifice disciplinei și în funcție de rezultatele testelor standardizate.

Managementul curriculum-ului trebuie să devină una din specializările obligatorii pentru directorii de școli, dar și pentru coordonatorii activității academice din fiecare școală - șefii de departamente / comisii / grupuri de lucru academice.

Corespunde cu O1.b + O3.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Curriculum și evaluare bazate pe competențe gândite în progresie sistemică, nu pe conținuturi fragmentate.

Curriculum-ul dintr-o școală trebuie să fie mereu echilibrat. Până la nivelul examenelor de absolvire a liceului, curriculum-ul trebuie să păstreze un echilibru între limbă, comunicare, limbi străine / matematică și științe / științe umaniste / arte / sport.

Un curriculum construit în spirală ar asigura reluarea și aprofundarea anumitor conținuturi, cât și o tranziție mai ușoară de la o clasă la alta și de la un ciclu la altul.

Considerăm că singurul lucru de care are nevoie o școală este o programă, fără îngrădirea școlilor în niște planuri-cadru fixe (cel multe niște sugestii de intervale orientative pentru numărul de ore).

Astfel, fiecare școală își poate calibra conținuturile cu numărul de ore pe care și-l propune în propriul plan-cadru, fără să mai existe presiunea de a galopa printr-un număr de conținuturi.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Viziune sistemică asupra curriculum-ului bazat pe competențe și corelarea lui cu o viziune sistemică asupra profilului elevului bazat pe competențe ale secolului XXI

Pornind de la faptul că profilul absolventului de școală din țara noastră trebuie să fie acordat la realitățile secolului XXI, considerăm că experiențele de învățare asigurate prin curriculum au datoria de a construi în mod fluid, corelat, sistemic, competențele specifice profilului, centrat pe responsabilitate, cooperare, pro-activitate, respect. Acest profil ar putea fi bazat pe următoarele zece abilități (care țin de relația elevului cu lumea interioară, instrumente de înțelegere și relația cu lumea exterioară):

- abilități de auto-cunoaștere
- abilități de viață
- abilități critice
- abilități creative
- abilități de învățare
- abilități de comunicare
- abilități de interacționare și lucru cu ceilalți
- abilități profesionale
- abilități civice
- abilități globale.

Considerăm că nu ar trebui să existe profiluri separate pentru elevi pentru diferite cicluri, profesori, părinți sau orice alt membru ale comunității de învățare în măsura în care aceștia sunt modele de învățare pentru elevi.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

6. Redefinirea arilor curriculare

Reluând ideea că ce învață elevii în școli se va reflecta în posibilitățile pe care le vor avea de inserție pe piața muncii și construire a unei cariere, considerăm intrinsecă aceste

idei și absolut necesară o corelație clară între documentele de politică a curriculumului și profilul de formare al absolventului/elevului.

Drept urmare, pentru toate planurile-cadru este momentul regândirii ariilor curriculare. Acestea nu mai pot fi considerate relevante pentru elevii de astăzi, și cu atât mai puțin pentru absolvenții de după 2030, în condițiile în care acestea au apărut în documentele de reglementare a curriculumului în anul 1998, iar în planurile-cadru încă din anii 1992-1994. A pretinde că gândirea critică și drepturile copilului constituie o disciplină de studiu nu reflectă rigoare sau discernământ privind cunoașterea în secolul XXI.

E important să ieșim din viziunea mecanică a numărului de ore din curriculum (nu este important câte discipline studiază un elev sau câte ore sunt alocate diferitelor discipline, ci care sunt experiențele de învățare pe care el le traversează la aceste discipline). E nevoie de regândirea experiențelor de învățare.

Propuneri de redefinire a ariilor curriculare:

- Științele se predau împreună – interdisciplinar și integrat – Științe (biologie, chimie, fizică – la nivelul primar și gimnazial). Integrarea informaticii – ca știință;
- Tehnologia – doar dacă școala poate oferi condițiile materiale specifice pentru a putea fi predată;
- Educație civică– introdusă în cadrul programei de Dezvoltare Personală;
- Realizarea unei programe de Dezvoltare Personală care să cuprindă Educație civică, economică, socială, sănătate, sexuală alături de Dirigenție în cadrul căreia profesorul să gestioneze aspectele administrative și aspecte privind managementul clasei de elevi (dinamica clasei, dinamica relațională a grupului de elevi); Religia – doar ca materie opțională la orice nivel;
- Istoria / Geografia – regândite pentru a include elemente de istorie / geografie locală și regională, respectiv elemente care să reflecte felul în care funcționează societatea umană, respectiv fenomenele de mediu de la nivel global;
- Limbile / Matematica / Științele / Tehnologiile / Științele Umaniste / Artele / Sportul – să fie reflectate în mod echilibrat ca număr de ore la toate nivelurile de învățământ;
- Una din soluțiile valide de context cultural pentru școlile cu minorități ar putea-o constitui includerea în disciplina referitoare la Dezvoltare personală, socială, emoțională, civică, economică, educație pentru sănătate și ed. sexuală a unor module curriculare recurente intitulate "Noi și ceilalți" ce se adresează istoriei și situației sociale a tuturor minorităților vulnerabile din România. Printre minoritățile

vulnerabile se vor număra minoritatea Roma și minoritatea reprezentantă de persoanele cu dizabilități;

- Introducerea unei materii care să conțină noțiuni de bază de informatică (Computing și bazele programării) sau modificarea materiei TIC astfel încât să înglobeze și aceste concepte. În continuarea acestei măsuri, proba de competențe digitale de la examenul de bacalaureat să conțină și elemente de Computing și bazele programării.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

7. Standarde curriculare și descriptorii de performanță pentru fiecare an școlar

Pornind de la abordarea *standards-based curriculum*, ar fi indicat să dezvoltăm standarde curriculare pe fiecare an de studiu, dar și descriptorii de performanță pe modelul IB.

Avantajele standardelor de performanță:

- Elevii sunt conștienți de ceea ce se așteaptă ca ei să știe și să facă. Standardele sunt clare și precise, de obicei scrise în limbaj accesibil copiilor. Profesorii fac standardele accesibile pentru fiecare conținut așa că elevii înțeleg cum se încadrează fiecare lecție într-un plan mai mare;
- Adoptarea acestor standarde și informarea elevilor despre obiectivele de urmat poate oferi administratorilor de școli o posibilitate mai mare de urmărire a progresului făcut de profesori și copii;
- Predarea bazată pe standarde ghidează planificarea și predarea și ajută profesorii să își mențină focusul pe obiectivul de învățare. Profesorii sunt conștienți de ceea ce a fost predat în anii anteriori și ceea ce urmează să fie predat în anii care vin. Ei sunt liberi să se concentreze pe un număr limitat de competențe și concepte incluse în standardele curriculare corespunzătoare fiecărui nivel;
- O serie de standarde bine scrise includ nu numai ceea ce sunt capabili să facă elevii și ceea ce vor ști ei să facă, dar și în cât timp vor putea să achiziționeze un concept sau să stăpânească o anumită competență. Elevii își pot stabili propriile obiective și își pot urmări propriul progres.

Corespunde cu O3.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Încurajarea participării elevilor la activități din zona STEAM, pregătirea cadrelor didactice pentru predarea de conținuturi STEAM, asigurarea dotărilor necesare pentru predarea materiilor STEAM, parteneriate externe relevante

Considerăm că zona de opționalitate și co-teaching poate fi reglementată în norma didactică. Această măsură înlesnește nu numai sistemul de co-teaching, ci și pe cel inter-/multi-disciplinar. Considerăm soluția de calificare multiplă a profesorilor o soluție pe termen mediu și lung, care ar amâna implementarea proiectelor STEAM.

Propuneri pentru norma didactică:

- Principiul de bază este: norma de 40 de ore de prezență a profesorului în școală. Norma didactică este la discreția școlii, în funcție de nevoile acesteia și de resursa umană disponibilă.
- Condiția de bază ar fi: alocarea unui număr de ore de pregătire pentru ore de minim 50% din timpul alocat predării – ex: la 18 ore de predare – 9-10 ore de pregătire pentru ore.
- Restul timpului este alocat responsabilităților suplimentare pe care profesorii le au în școală: timp pentru dirigiență, programe de sprijin, comisii, pregătirea proiectelor comunitare, activități extra-curriculare, co-teaching.

Corespunde cu O1 + O3 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

9. Posibilitatea înființării de școli care să urmeze un curriculum bilingv începând cu clasa pregătitoare.

În România, nu există în prezent posibilitatea existenței unui sistem bilingv (acest cadru legislativ fiind restrâns de Ordinul nr. 4797 din 31 august 2017. Deocamdată, un sistem bilingv este posibil numai la liceu și nu în sensul pe care îl are un sistem bilingv în sistem IB, ci acela de studiu mai aprofundat al unei limbi străine. Cu alte cuvinte, sistemul bilingv actual în România se apropie mai mult de un sistem cu o limbă străină studiată intensiv decât un sistem bilingv în adevăratul sens al cuvântului. Astfel, **este extrem de limitată** posibilitatea reală a școlilor de a **construi competențe lingvistice și culturale echivalente în mod real** (care să coexiste la nivel de *arhitectură a creierului*), din două motive fundamentale:

1. În prezent pot fi deschise clase cu predare a unei limbi moderne în regim *intensiv* de la gimnaziu și, respectiv, *bilingv*, de la liceu. **Nu există posibilitatea legislativă a studiului în două limbi înainte de vârsta de 11 ani** (clasa a V-a) ratându-se astfel o

fereastră de oportunitate importantă întrucât studiile au demonstrat că la vârste mici creierul unui copil este capabil să integreze o altă limbă ca pe un alt mijloc de comunicare, fără a trece prin procesul de traducere);

2. **Un raport insuficient între numărul de ore alocat în planul cadru studiului în limba română și numărul de ore alocat limbii moderne 1** (4 ore/săptămână, dintre care doar două sunt prevăzute în Trunchiul Comun). Un raport corespunzător pentru principiul curriculumului bilingv ar putea fi considerat cel din actualele planuri cadru aplicabile pentru *învățământul gimnazial cu predare în limbile minorităților naționale*, unde **raportul între orele alocate pentru limba maternă și limba română este egal în TC**.

Propunem introducerea în lege a posibilității înființării de școli care să urmeze un curriculum bilingv începând cu clasa pregătitoare, plecând de la următoarea definiție a unei școli bilingve: elevii învață materii tipice și proprii curriculumului național, altele în afară de limba în sine (cel puțin trei, de exemplu: matematică, geografie și civică) prin intermediul unei limbi adiționale de studiu (de exemplu engleză).

Același principiu de educație bilingvă ar trebui garantat și elevilor surzi, cu școli bilingve în limba semnelor și limba română.

Un exemplu de aplicare, funcțional deja la scară largă, este implementarea acestui tip de curriculum prin **programul internațional Cambridge**⁴, care lucrează în prezent cu școli și ministere ale educației din întreaga lume astfel încât să se asigure că programul Cambridge se încadrează și este integrabil și integrat în cerințele sistemelor naționale. Metodele de predare variază, însă flexibilitatea abordării Cambridge înseamnă că elevii pot urma parcursul calificărilor Cambridge prin intermediul limbii engleze în timp ce urmează propriul curriculum național.

Un **studiu de caz relevant este cel al Franței**⁵, care a fost prima țară ce a integrat programe concepute cu parteneri străini în sistemul național de examinare pentru admiterea la universități. **Bacalaureatul cu opțiune internațională**, cunoscut drept OIB, a fost dezvoltat ca variantă specială a bacalaureatului francez, bazat pe parteneriate între Ministerul Educației din Franța și autorități din alte țări. Rezultatul este o calificare academică bine echilibrată, pe care este fundamentat un curriculum exigent și vizionar construit pentru elevi bilingvi. Varianta britanică a acestui Bacalaureat cu opțiune internațională o constituie o diplomă de finalizare a studiilor atestată în comun de Cambridge Assessment International Education (Cambridge) și de Ministerul educației din Franța. **OIB-ul britanic presupune îndeplinirea unor cerințe academice și**

4

<https://www.cambridgeinternational.org/programmes-and-qualifications/bilingual-education/>

5

<https://www.cambridgeinternational.org/programmes-and-qualifications/bilingual-education/case-studies/>

lingvistice de un nivel egal în limba engleză și limba franceză cu intenția ca elevii să devină atât bi-culturali cât și bilingvi.

Un alt model de aplicare util în definirea **școlilor bilingve** este [implementarea unui curriculum bilingv prin intermediul programului internațional IB](#) (International Baccalaureate®), care raportează în cadrul unui studiu efectuat de The American Councils for International Education pentru nivel primar (PYP) mai multe modele de alocări a timpului și limbilor de predare. Se disting, astfel, câteva modele pentru învățământul primar, de exemplu:

- 50/50 la toate clasele (timp egal alocat fiecărei limbi);
- 50/50 la clasele mici, urmat de o creștere a timpului de predare în Limba 1 la clasele mai mari;
- Un timp mai mare alocat timpului de predare în Limba 2 la clasele mai mici, urmat de o trecere graduală către modelul 50/50 la clasele mai mari;
- Un timp mai mare alocat timpului de predare în Limba 1 la clasele mai mici, urmat de o trecere graduală către modelul 50/50 la clasele mai mari;
- Același raport inegal de predare între cele două limbi (cel puțin 70% în una dintre limbi) menținut pe parcursul tuturor claselor.

10. Posibilitatea școlilor de a avea un curriculum mixt care să îmbine programa românească cu alte programe sau alternative educaționale internaționale acreditate.

Capitolul V. Evaluarea rezultatelor învățării

1. Clarificarea scopurilor evaluărilor pentru fiecare tip de evaluare în parte

Pentru fiecare tip de evaluare în parte, proiectarea evaluărilor va fi corelată cu scopurile formulate și explicate în cadrul documentelor metodologice sau de prezentare a examenelor.

Evaluările de nivel doi, patru și șase vor fi predictive, eșantionate, bazate pe standarde, sumative, la toate disciplinele.. Sistemul de examene va fi împărțit între:

- (1) examene de admitere în licee, opționale și organizate la nivel național, doar pentru liceele unde numărul de candidați este mai mare decât numărul de locuri;
- (2) examenul de bacalaureat standardizat, specializat pe rute și specializări;
- (3) participarea la testări internaționale (PIRLS; TIMSS; PISA; literație digitală; alte tipuri de testări).

Corespunde cu A1-6/O1 și A1-4/O2 din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Stabilirea unor standarde de evaluare care să orienteze activitatea de evaluare realizată de către cadrele (sau mai scurt, evaluarea internă) didactice și elaborarea probelor de examen/testelor (evaluarea externă)

Standardele trebuie să descrie nivelurile de competență pentru fiecare treaptă de notare, precum și la nivelul profilului absolventului pentru fiecare clasă și nivel din ciclurile educaționale.

OECD 2017 - formularea standardelor de evaluare pentru toate disciplinele și toate nivelurile educaționale (pe clase și cicluri); de corelat cu standardele existente la nivel european (în domeniul limbilor străine și compet. digitale).

Corespunde cu O3 - A1-6 din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Digitalizarea instrumentelor de evaluare, informare a părinților și transparență

Utilizarea instrumentelor digitale în diferite etape ale procesului de evaluare pentru a eficientiza colectarea datelor privind progresul elevilor și a nivelurilor de competență, precum și pentru a informa partenerii implicați în procesul educațional, inclusiv elevii, părinții, școala, experții în educație și decidenții educaționali.

Corespunde cu O4 - A1-7 din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Evaluare transversală, echitabilă și incluzivă

Asigurarea unor prevederi privind echitatea și incluziunea din perspectiva evaluării; tratarea diferențiată, individualizarea evaluării, răspunsul la cerințe educaționale speciale și formularea de standarde specifice pentru aceste situații, respectiv:

Elaborarea standardelor de evaluare pentru învățământul special, pentru toate nivelurile și rutele specifice (în funcție de deficiență).

Elaborarea instrucțiunilor și modalităților specifice de urmat în situații de individualizare a evaluării, pentru a răspunde la varietatea de cerințe educaționale specifice.

Corespunde cu O5 - A1-2 din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul VI. Alfabetizare funcțională

1. Recunoașterea dreptului la alfabetizare funcțională și includerea dezvoltării competențelor de literație în toate disciplinele de studiu

Patru argumente care susțin propunerea:

(1) Rata mare de analfabetism funcțional în rândul elevilor cu vârsta de 15 ani, conform testelor PISA 2018: 44-47%.

(2) 50% dintre elevii de clasa a VIII-a nu obțin nota 5 la matematică, la Evaluarea Națională;

(3) Competențele de literație sunt primele incluse în lista competențelor cheie la nivel european.

(4) Policy brief-ul realizat de experții OECD, în cadrul României Educate, pe componenta de creștere a echității educaționale, prevede ca prim obiectiv: îmbunătățirea nivelurilor de alfabetizare funcțională.

Corespunde cu O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Evaluarea nivelului de alfabetizarea funcțională a elevilor din gimnaziu la lectură, matematică și științe

Pentru elevii din ciclul primar, propunem introducerea itemilor de literație în evaluările de la clasele a II-a și a IV-a. Pentru gimnaziu, având în vedere faptul că problema cea mai mare a lipsei competențelor de alfabetizare funcțională este mai acută, propunem evaluări ale nivelului de alfabetizare funcțională la fiecare trei ani, distincte de evaluările de la clasa a VI-a. Propunem frecvența de trei ani din următoarele motive:

(1) timpul necesar pentru evaluare, analiza datelor și formularea recomandărilor (de către CNPEE);

(2) timp necesar pentru aplicarea recomandărilor și urmărirea rezultatelor la viitoarele evaluări;

(3) ciclul de trei ani este folosit și în alte sisteme educaționale, dar și la evaluările internaționale;

(4) corespunde cu ciclul de formare inițială a profesorilor și s-ar putea realiza legătura cu modulele pe care studenții le urmează și cu rezultatele învățării, din perspectiva alfabetizării funcționale la elevi, când aceștia își încep activitatea la clasă.

Corespunde cu O2.a și O2.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Introducerea de cursuri privind alfabetizarea funcțională a elevilor în programele de studiu din facultățile care pregătesc viitorii profesori

Studiile lui John Hattie, dar și recomandările OECD, ne arată că profesorul și calitatea predării sunt factorii cu influență cea mai mare asupra învățării. Progresele realizate de Estonia și Portugalia (țări cu rezultate apropiate de ale României la primele teste PISA) la testarea PISA 2018 au la bază investiția majoră în formarea inițială și continuă a profesorilor.

De asemenea, analiza realizată de experții OECD, în cadrul programului România Educată, cu privire la profesionalizarea carierei didactice, prevede la obiectivul 1: Dezvoltarea unor profiluri sau standarde de competențe pentru cadrele didactice (cunoștințe specifice de conținut, cunoștințe pedagogice, mentalitate, valori profesionale etc).

Corespunde cu O3.c și O3.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Introducerea unor poziții de profesor sau consilier de literație specializat în pregătirea lingvistică și pedagogică pentru elevii cu competențe de alfabetizare insuficientă

Curriculumul centrat pe formarea și dezvoltarea competențelor presupune înțelegerea textelor citite, precum și a sarcinilor de lucru. Având în vedere procentul mare de elevi cu analfabetism funcțional, dar și numărul mare al elevilor din medii defavorizate, recuperarea acestora presupune măsuri consistente de sprijin și susținere educațională (pe lângă celelalte măsuri de natură socială, emoțională, materială).

Sprijinul trebuie să fie unul specializat și centrat pe nevoile de învățare concrete ale elevilor. Formarea profesorilor, inițială și continuă să aibă în vedere competențele pe care dorim să le dezvoltăm la elevi.

Corespunde cu O3 din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Introducerea disciplinei „literații multiple” în curriculumul din planul-cadru

Reperle curriculare stabilite prin Cadrul de referință al curriculumului național (2020); Competențele cheie stabilite la nivel european.

Corespunde cu O1 și O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul VII. Educația incluzivă

1. Includerea în viitoarea legislație primară a definiției educației incluzive

Se constată că este nevoie de o disociere clară între abordările și intervențiile propuse care adresează vulnerabilitatea de tip social, respectiv situația elevilor cu dizabilități și CES. Principiile propuse în prezentul capitol acoperă implicit și cea de a doua categorie de elevi, cei cu dizabilități și CES. Cele două grupuri de elevi menționate mai sus, deși întâmpină unele provocări și dificultăți comune, intervențiile la nivel legislativ și suportiv sunt și trebuie să fie diferite, adaptate profilului și situației lor particulare.

În acord cu Convenția ONU a drepturilor persoanelor cu dizabilități- UNCRPD -în art. 9- accesibilitate, art. 19- viața independentă, art 24- educației, art 25- abilitare și reabilitare, art 27- muncă și încadrarea în muncă, precum și în comentariul general nr. 4⁶ este recunoscut dreptul la educație incluzivă al acestor persoane ca titulari de drepturi, printre care și dreptul la o educație fără discriminare și bazată pe egalitatea de șanse. Aceași referință reiterează *"valoarea educației incluzive, de calitate și echitabilă. Educația incluzivă este esențială pentru asigurarea unui învățământ de înaltă calitate pentru toți cursanții, inclusiv pentru cei cu dizabilități, și pentru dezvoltarea unor societăți incluzive, pașnice și echitabile"*.

Educația incluzivă este precondiția esențială pentru posibilitatea dezvoltării sociale și participării depline a persoanelor cu dizabilități la activitățile socio-economice dorite. Pentru că România se raliază valorilor promovate de ONU este important ca aceste principii să fie incluse, ca atare, și în legislația primară viitoare referitoare la incluziune.

Aceași referință arată că pentru majoritatea copiilor cu dizabilități *"educația este disponibilă numai în cadrul unor structuri în care persoanele cu dizabilități sunt izolate de ceilalți și în care primesc o educație de o calitate inferioară"*. Este vorba de școlile speciale, segregate, care nu oferă calitatea serviciilor educaționale așteptate și nu răspund adecvat nevoilor de dezvoltare, educație și participare a copiilor cu dizabilități.

În aceeași referință educația incluzivă este înțeleasă ca *"rezultatul unui angajament constant și proactiv în vederea eliminării barierelor din calea dreptului la educație, însoțit de schimbări în sfera culturii, politicilor și practicilor din școlile de masă, cu scopul integrării și includerii efective a tuturor elevilor"*.

De asemenea, Comitetul ONU subliniază importanța recunoașterii diferențelor dintre excluziune, segregare, integrare și incluziune: *"Este vorba despre excluziune atunci când este împiedicat sau refuzat, în mod direct sau indirect, accesul la orice formă de educație. Se poate vorbi despre segregare atunci când elevii cu dizabilități sunt școlarizați în instituții separate, concepute pentru sau destinate copiilor cu o anumită deficiență sau cu mai multe tipuri de deficiențe, și sunt izolați de elevii fără dizabilități. Integrarea este procesul de plasare a elevilor cu dizabilități în instituțiile de învățământ de masă existente, înțelegându-se faptul că aceștia se pot adapta cerințelor*

⁶ <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2021/06/ONU-CRPD-C-GC-4-RO.pdf>

standardizate ale acestor instituții. Incluziunea presupune un proces de reformă sistemică, ce implică realizarea de schimbări și modificări în ceea ce privește conținutul, metodele de predare, abordările, structurile și strategiile educative, cu scopul de a depăși barierele existente, astfel încât să se asigure o experiență de învățare echitabilă și participativă tuturor elevilor din categoria de vârstă relevantă, într-un mediu care să corespundă cel mai bine nevoilor și preferințelor lor. Plasarea elevilor cu dizabilități în clasele de învățământ de masă nu constituie o măsură de incluziune decât în condițiile în care aceasta este însoțită de modificări structurale, de exemplu, în ceea ce privește organizarea învățământului, programele școlare, strategiile de predare și de învățare. În plus, integrarea nu garantează automat trecerea de la segregare la incluziune”.

Propunem **includerea în viitoarea legislație primară a definiției educației incluzive**, având următorul cuprins: "*Educația incluzivă este un proces educațional care răspunde diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare*".

În mod explicit sistemul de învățământ asigură un cadru educațional incluziv la toate nivelurile, precum și formarea continuă, îndreptată spre:

- a) dezvoltarea pe deplin a potențialului uman, a simțului demnității și a propriei valori, consolidarea respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului și pentru diversitatea umană;
- b) dezvoltarea personalității, talentelor și creativității proprii persoanelor cu dizabilități, precum și a abilităților lor mentale și fizice, la potențial maxim;
- c) a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să participe efectiv la o societate liberă.

Principiile Educației Incluzive avute în vedere la nivelul viitoarei legi sunt:

- Principiul nediscriminării și al incluziunii școlare – toți copiii și elevii au un drept egal privind accesul și participarea la educație, fără discriminări sau privilegii. Educația incluzivă de calitate este garantată tuturor în școala din comunitate, indiferent de identitatea etnică sau lingvistică, de mediul de reședință, mediul socio-economic, nevoi educaționale speciale, dizabilitate, convingeri religioase, opțiuni politice, sex, orientare sexuală sau orice alt criteriu.
- Principiul drepturilor egale în domeniul educației
- Principiul educabilității universale – toți copiii și elevii au vocația și abilitatea de a învăța și a se dezvolta prin educație
- Principiul egalizării șanselor;
- Principiul interesului superior al copilului;
- Principiul echității educației;
- Principiul centrării educației pe elev

- Principiul intervenției timpurii;
- Principiul individualizării procesului de educație și dezvoltării la maximum a potențialului fiecărui copil;
- Principiul asigurării serviciilor de sprijin;
- Principiul flexibilității în activitatea didactică;
- Principiul designului universal care permite crearea unui mediu accesibil tuturor;
- Principiul managementului educațional participativ;
- Principiul cooperării și parteneriatului social.

În termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a legii educației va fi elaborată o metodologie specifică pentru explicitarea și aplicarea măsurilor necesare asigurării educației incluzive în România, în acord cu aceste principii.

Corespunde cu O5.e) din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Crearea unui program de incluziune socială

Includerea cu prioritate a dezideratului dezvoltării educației din România în forma conceptului de "Școală incluzivă", centrată pe furnizarea de șanse egale și echitabile pentru toți copiii, pe măsura talentului și înzestrării lor, indiferent de condițiile socio-economice și etnice de proveniență sunt asumate ca atare în programul România Educată și sunt esențiale pentru dezvoltarea socio-economică a României de mâine.

Studiile OECD pe baza datelor PISA arată legătura semnificativă dintre rezultatele școlare ale elevului și capacitatea familiei de a susține participarea copilului la procesul școlar - capacitate reflectată în educația părinților, sărăcia familiei, nivelul de dotări culturale ale gospodăriei (cărți existente în bibliotecă) și nivelul implicării parentale.

Resursele familiale reduse condiționează rezultatele școlare ale elevului prin câteva mecanisme binecunoscute și evidențiate în literatura de specialitate. În România elevul care nu își pregătește acasă temele și nu este susținut de familie în procesul de participare școlară nu poate ține pasul cu acumulările și progresul școlar prevăzute în programa școlară acumulând lacune, lipsuri, rămăneri în urmă.

Elevii din familii cu resurse reduse ale familiei se găsesc în următoarea situație, de regulă: nu sunt monitorizați acasă asupra parcursului școlar, nu sunt sprijiniți în a-și îndeplini temele, nu sunt orientați școlar - pe scurt procesul educației școlare acasă este deficitar sau lipsește deplin. Astfel resursele reduse ale familiei se repercutează asupra progresului școlar al elevului, lacunele școlare acumulate de acesta îi fac dificilă tranziția de la un an școlar la altul, de la un ciclu școlar la altul, apare o deconectare a elevului de procesul școlar, detașare, rămânere în urmă. Elevul provenit din astfel de contexte sociale nu are oportunități de învățare extrașcolară (meditații, formări private etc.) sau surse de sprijin alternative la cele școlare. Situația este agravată, de obicei, și de o formare

preșcolară deficitară din motive lesne de înțeles, startul școlar nefiind unul echitabil. În acest mod se prefigurează eșecul școlar anticipat, riscul de abandon școlar, analfabetismul funcțional.

Categoria elevilor vulnerabili din punct de vedere al educației părinților pot fi considerați cei care provin din familii cu cel mult 8 clase, ceea ce constituie așadar un bazin de părinți de aproximativ 44,2%. Nu putem extrapola *ex officio*, dar studiile demografice ne spun că natalitatea este mai mare în rândul familiilor cu educație mai redusă, bază de la care putem în mod rezonabil să considerăm că cel puțin 40-44% din populația de elevi a României, cel puțin în primele clase primare (deoarece ulterior abandonul schimbă structura elevilor în funcție de educația părinților, cei vulnerabili fiind în risc mai ridicat de abandon) se află în risc de vulnerabilitate școlară exprimată prin acumularea educațională deficitară, risc de abandon școlar prematur sau în cel mai fericit caz de analfabetism funcțional.

Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Eurostat, ne-a arătat că în România, în anul 2018, a existat ponderea cea mai ridicată de copii expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială (ARPE) în UE: **38.1%**⁷.

Avem așadar și o pondere de elevi vulnerabili din cauza sărăciei în procesul școlar, la o pondere similară cu elevii vulnerabili din cauza educației scăzute a părinților.

Mai mult, trebuie menționat că această categorie de elevi vulnerabili se găsesc mai degrabă în mediul rural întrucât acolo se concentrează atât populația cu educație mai precară dar și populația în risc de sărăcie. Nu este surprinzător că datele europene ne indică faptul că avem rata de părăsire timpurie a școlii aproximativ 27% în mediul rural față de 4% în marile municipii.

Soluția pentru acești elevi (patru din zece elevi ai României), pentru a reduce riscurile școlare descrise, este compensarea școlară, în școală. Altfel spus ce nu se face acasă (teme, orientare școlară) să se facă în școală, după programul normal de studiu, prin program de recuperare a decalajelor și prevenire a riscurilor școlare, prin educație remedială și furnizare de hrană gratuite (model universalizat în Finlanda).

Vorbim aici de una din cele două componente din actuala metodologie after school care acoperă exclusiv sprijin la teme și educație remedială.

Este necesar în lumina celor prezentate ca programele de recuperare a decalajelor, furnizare se sprijin și stimulare a progreselor în învățare, inclusiv de tip remedial să devină o constantă obligatorie în școlile vulnerabile, cel puțin la nivel primar, fiecare elev în risc școlar devenind beneficiar al unei intervenții suport de 1-2 ore pentru pregătirea temelor și educație remedială, activitate inclusă în norma de predare a profesorului de 8 ore zilnic, în vreme ce a doua componentă din actuala metodologie de afterschool (activități extrașcolare, de dezvoltare personală etc.) poată rămâne o opțiune a școlii.

⁷ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/child-poverty-20-2020/ro/>

Propunem ca, în școlile unde există provocări de incluziune școlară, precum și în comunitățile cu vulnerabilități multiple, să se înființeze și desfășura un program de dezvoltare a abilităților de viață, prevenire a manifestării decalajelor educaționale și recuperare a lor atunci când există, furnizare de sprijin și stimulare a progreselor în învățare, inclusiv de tip remedial, gratuit și de calitate, ca mijloc de asigurare a progresului școlar al elevului.

Ulterior intrării în vigoare a legii va fi elaborată și adoptată, în termen de 4 luni, o metodologie care va detalia și preciza în mod concret cum anume se va implementa acest program și cum se vor asigura condițiile pentru eficacitatea intervenției (pregătirea resursei umane implicate, asigurarea infrastructurii necesare - spații, echipamente, hrană, digitalizare etc.).

Aceste programe se vor disocia de programul cunoscut sub denumirea de "Școală după școală", fiind structurat diferit, cu accent asupra comunităților cu vulnerabilități multiple.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Garantarea accesibilizării infrastructurii educaționale și curriculare pentru elevii cu dizabilități și CES

Persoanele cu dizabilități trebuie să aibă acces la învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar incluziv, la învățământ secundar, în condiții de egalitate cu ceilalți, în comunitățile în care trăiesc.

Legea trebuie să asigure adaptarea rezonabilă a condițiilor la nevoile individuale și principiile Universal Design și Universal Design for learning. Persoanele cu dizabilități trebuie să primească sprijinul necesar în cadrul sistemului educațional, pentru a li se facilita o educație efectivă.

Se impune a se lua măsuri eficiente de sprijin individualizat în amenajarea mediului care să maximizeze progresul școlar și socializarea în conformitate cu obiectivul de integrare deplină.

Elevilor cu dizabilități li se garantează posibilitatea de a-și dezvolta competențe care să le faciliteze participarea deplină și egală la procesul de învățământ și ca membri ai comunității prin:

- a) facilitarea învățării în sistem Braille, a sistemelor alternative de scriere/big print, a mijloacelor augmentative și alternative, a mijloacelor și formelor de comunicare și orientare și a aptitudinilor de mobilitate, precum și facilitarea sprijinului și îndrumării între persoanele cu aceleași probleme;
- b) facilitarea învățării limbii semnelor și promovarea identității lingvistice a persoanelor cu deficiențe de auz;

- c) asigurarea educației persoanelor și mai ales a copiilor, care sunt nevăzători, surzi sau cu surdocecitate, prin cele mai adecvate și individualizate limbaje, căi și modalități, precum și în medii care să le favorizeze o maximă dezvoltare școlară și socială.

Corespunde cu O4 b), c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Reducerea ratei de părăsire a sistemului de învățământ

Datele analizate de OECD pentru rezultatele PISA la matematică din 2012 ne arată că nivelul de eterogenitate culturală și socială corelează pozitiv cu rezultatele școlare ale elevilor – (Council of Europe. (2017), Fighting school segregation in Europe through inclusive education: a position paper).

Analiza datelor PISA din anul 2018 arată, de asemenea, că *"o creștere a izolării elevilor cu performanțe ridicate de ceilalți studenți este asociată cu scoruri mai reduse la testul PISA printre elevii dezavantajați din punct de vedere socio-economic, fără un impact semnificativ asupra elevilor avantajați"*⁸. Pe scurt, cu cât sistemele școlare sunt mai desegregate, cu atât rezultatele școlare generale, de ansamblu, sunt mai bune⁹.

Includerea principiului ne-segregării școlare în legislația primară va consolida această viziune și va da concretețe intenției de asigurare a condițiilor unei școli incluzive, echitabile, nediscriminatorii.

Eforturile de furnizare a unei educații școlare nesegregate deja asumate de Ministerul Educației în legislația terțiară: Ordinul de Ministru 6134/2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar; Ordinul nr. 6158/2016 privind aprobarea Planului de acțiune pentru desegregare școlară și creșterea calității educaționale în unitățile de învățământ preuniversitar din România.

Corespunde cu O2 c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Garantarea unui mecanism de pregătire inițială și continuă în educație incluzivă

⁸ OECD. (2019). Balancing School Choice and Equity: An International Perspective Based on PISA, PISA, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/2592c974-en>. Page 12: "an increase in the isolation of high achievers from other students is associated with lower scores in PISA amongst socio-economically disadvantaged students, without any significant impact on advantaged students".

⁹ Palardy, G.J. (2013). High school socioeconomic segregation and student attainment. *Am. Educ. Res. J.* 50(4), 714–754; Palardy, G.J., Rumberger, R.W., Butler, T. (2015). The effect of high school socioeconomic, racial, and linguistic segregation on academic performance and school behaviors. *Teach. Coll. Rec.* 117(12), 1–53.

Se propune un mecanism de pregătire inițială și continuă în educație incluzivă (cursuri obligatorii de familiarizare și incluziune/Disability awareness și Elemente de pedagogie incluzivă) care să includă și noi standarde ocupaționale și de calificare pentru pregătirea/specializarea profesioniștilor din serviciile de sprijin, inclusiv profesori cu dizabilități, ca instructori/profesori de limba semnelor, Braille, instructori de accesibilizare, facilitatori de incluziune, pentru formarea profesioniștilor și personalului care lucrează la toate nivelurile educaționale.

În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii va fi elaborată metodologia de elaborare și legiferare a acestor standarde care presupun cunoașterea problematicii dizabilității și utilizarea modalităților, mijloacelor și formatelor augmentative și alternative adecvate de comunicare, a tehnicilor și materialelor educaționale potrivite pentru susținerea elevilor cu dizabilități, standardele vor adresa și recalificarea sau formarea profesorilor și instructorilor din școli speciale și CJRAE.

Corespunde cu O4 a), b) și c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Adaptarea rețelei școlare la numărul real de copii

Două dintre țintele asumate în cadrul “România Educate”, propuse pentru orizontul de timp 2025-2030, sunt:

- 30% dintre copiii de până în 3 ani participă la educație antepreșcolară;
- 96% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară participă la îngrijire timpurie și educație.

În acest context se propune ca, la fiecare 5 ani, să se realizeze de către autoritățile administrației publice locale evaluarea capacității rețelei de grădinițe/creșe din fiecare unitate administrativ-teritorială la dimensiunea cohortelor de preșcolari/antepreșcolari care trăiesc în acestea iar, acolo unde se va constata că este necesar, să se ia măsuri pentru extinderea corespunzătoare și adecvarea rețelei de grădinițe/creșe în mod corespunzător.

Concomitent se are în vedere generalizarea programului prelungit de educație preșcolară în toate grădinițele din România până în anul 2025, iar acolo unde există provocări legate de incluziune preșcolară și vulnerabilități socio-economice serviciile educaționale preșcolare (inclusiv hrană) vor fi furnizate în mod gratuit.

În termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a legii educației se va elabora Metodologia de evaluare periodică a adecvării rețelei de grădinițe din fiecare circumscripție școlară la dimensiunea cohortelor de preșcolari/antepreșcolari care trăiesc în acestea și de identificare a nevoilor de reconfigurare a rețelei de grădinițe/creșe din România.

7. Reducere vârstei pentru educația preșcolară la 2 ani

Două dintre țintele asumate în cadrul "României Educate", propuse pentru orizontul de timp 2025-2030, sunt:

- 30% dintre copiii de până în 3 ani participă la educație antepreșcolară;
- 96% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară participă la îngrijire timpurie și educație.

Infrastructura de furnizare a educației antepreșcolare (cadre didactice specializate, spații) este curs de dezvoltare, dar nu poate acoperi o pondere de 30% dintre copiii cu vârsta de până la 3 ani în prezent.

Includerea copiilor cu vârsta de 2-3 ani în grădinițe este o soluție la dispoziție în acest context, care ar permite atingerea țintei asumate.

În plus măsura propusă va permite adaptarea sistemului educațional la nevoilor tinerilor părinți care, începând cu vârsta de 2 ani a copilului lor, doresc să revină în piața muncii.

Perioada între 2 și 3 ani este una critică pentru această categorie de părinți, deoarece nu au, de regulă, în sistemul public de educație, soluții unde să-și lase copilul în timpul programului de lucru.

În același timp, achizițiile cognitive ale copiilor în intervalul de vârstă 2-3 ani sunt de importanță maximală, conform studiilor de specialitate, fiind nevoie de o abordare extrem de atentă și specializată a modului în care copilul este îngrijit și educat.

Propunem ca **educația preșcolară să înceapă la vârsta de 2 ani, în funcție de opțiunea părinților**. Serviciile și facilitățile furnizate de grădinițe se vor adapta astfel încât să poată oferi servicii educaționale și să cuprindă copiii de 2 ani, luând în calcul provocările specifice vârstei.

În termen de **3 luni** de la intrarea în vigoare a legii se va elabora și adopta Metodologia pentru identificarea nevoilor de dezvoltare a grădinițelor și a resurselor necesare pentru ca acestea să poată cuprinde și oferi servicii educaționale copiilor de 2 ani. **În funcție de opțiunea părinților, învățământul antepreșcolar poate include și copii cu vârsta de 2 ani.**

Capitolul VIII. Măsurile privind Digitalizarea

- 1. Crearea unui standard de etape de maturitate digitală pentru școli care să țină cont de infrastructura software și hardware existentă în fiecare școală,**

localizarea școlii, numărul de elevi, activitate pedagogică digitală, nivelul de competențe ale profesorilor, nivelul de competențe ale elevilor, măsură fiind dublată de formularea unor pachete de măsuri pentru fiecare etapă de maturitate digitală din standard pentru alocarea bugetelor necesare, cu prioritate în zona de maturitate scăzută și de mijloc.

Există discrepanțe majore ale nivelului de digitalizare între unitățile de învățământ din România, în funcție de diverși factori: poziționarea în urban/rural, infrastructura la care au acces, filiere și profiluri, competențele digitale ale cadrelor didactice, etc.

În eventualitatea unui proces de transformare digitală generalizat pentru toate unitățile de învățământ, diferențele dintre acestea se vor menține sau chiar se vor adânci.

Din acest motiv, este necesară definirea unui standard de etape de maturitate digitală care să permită intervenții specifice per nivel de maturitate, în funcție de nevoile fiecărei unități de învățământ.

Acestea vor viza, printre altele, stabilirea pentru fiecare nivel a unor cote minime pentru conectivitate, infrastructură, software instalat și folosit, competențe digitale ale cadrelor didactice din unitatea de învățământ, elemente de pedagogie digitală la clasă, proiecte de transformare digitală (Smart Labs, imprimante 3D, laboratoare AR/VR).

Reforma etapelor de maturitate digitală creează predictibilitate și claritate cu privire la evoluția digitală a fiecărei unități de învățământ și permite definirea unui set specific de măsuri și acțiuni de implementat per nivel de maturitate digitală. De asemenea, impune termene limită de tranziție între etape, măsuri de penalizare în cazul nerespectării unor cerințe minime de evoluție și poate aduce un pachet de sprijin și beneficii în funcție de etapa de maturitate digitală a fiecărei unități de învățământ.

Etapetele de maturitate digitală vor fi definite de Task Force EDU împreună cu Ministerul Educației și se vor alinia unui plan de transformare digitală cu obiective și termene limită stabilite la nivel național. Odată implementate, unitățile de învățământ vor fi evaluate anual în funcție de standard.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Internet de viteză și capacitate mare în școli și licee.

Accesul la rețeaua de internet de mare viteză trebuie asigurat de Ministerul Educației pentru toate școlile, cu un serviciu activ minim garantat și cu o capacitate minimă per elev conectat activ la rețea. De asemenea, trebuie asigurată infrastructură hardware care să permită utilizarea simultană a rețelei de către sute de elevi pentru a nu exista momente de funcționare lentă a aplicației de clasă / management școlar, momente

de incapacitate de a reda videoclipuri, sau apariția unor erori sau greșeli la salvarea răspunsurilor sau trimiterea răspunsurilor chestionarelor online. etc.

Ministerul Educației este deja în implementarea proiectului „Campus Wi-Fi”, o platformă națională de internet wireless care va furniza servicii de acces la internet wireless (bazate pe Wi-Fi) pentru școli, acordându-se prioritate școlilor din învățământul secundar.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Asigurarea conectivității și dispozitivelor necesare pentru elevii din mediile sociale vulnerabile

Pentru asigurarea accesului la educație pentru elevii ce provin din medii sociale vulnerabile, vor fi oferite, în mod gratuit, tablete și cartele SIM cu acces gratuit la internet. Pentru elevii care provin din zonele care nu au acces la curent electric, se vor asigura acumulatori externe portabile, iar școlile din zonele respective vor avea un centru de încărcare accesibil 24/7. De asemenea, se vor crea zone cu hotspot-uri comunitare de acces la internet de mare viteză. Menținerea tabletelor și a dispozitivelor de networking se va efectua prin Centrul Național de Suport Tehnic

Corespunde cu O4.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Infrastructură hardware și software modernă, pregătită pentru educația secolului XXI

Dotarea tuturor unităților de învățământ cu kit-uri hardware care să îndeplinească un anumit standard stabilit de către Ministerul Educației, și implementarea de soluții software care să asigure conectivitate (routere, switch-uri, Acces Point-uri, infrastructură wireless, etc.) și suport pentru activitățile pedagogice (tablete inteligente, videoproiector, laptop-uri, tablete) licențe pentru sisteme de operare, licențe cloud pentru arhivă electronică, e-mail, antivirus, firewall, pachete office, licențe pentru softuri educaționale - toate cu management central. De asemenea, acolo unde este cazul, vor fi achiziționate kit-uri de hardware și software pentru copii cu cerințe educaționale speciale, copii cu dizabilitati.

5. Înființarea Centrului național de suport tehnic specializat (HelpDesk)

În cadrul Ministerului Educației trebuie înființat un centru național de monitorizare și mentenanță care să asigure suport pentru infrastructura școlară locală. În atribuțiile sale vor intra configurările sistemelor unităților de învățământ, managementul de la distanță sistemelor și a dispozitivelor hardware, asigurarea securității și suport pentru potențialele incidente, intervenții prin operațiuni de tip "remote hands" prin subcontractori sau administratori IT locali sau personal auxiliar școlar.

La acest moment, există licențe gratuite pentru soluții educaționale oferite de Google, Microsoft sau altele asemenea, care nu sunt utilizate. Întrucât acestea nu au fost configurate la nivel de școală și instalate, nu există nici competențe în rândul cadrelor didactice, pentru că au lipsit formările în această materie. Există dispozitive care se strică după o lună pentru că nu au mentenanță, configurare, update-uri, securitate minimă, etc., iar expertiza la nivel local (profesorul de informatică sau TIC, administrator de sistem, etc.) este extrem de fragmentată, nu se poate coordona în mod relevant și nu poate face față provocărilor tehnice. Mai mult de atât aceștia nu sunt în mod real motivați să se preocupe de aceste provocări.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Detalierea cadrului european de competențe DigComp pentru Educație pentru cadrele didactice, nedidactice și didactice auxiliare.

Structura de competențe europene și internaționale sau programele standard de dezvoltare a competențelor digitale cu recunoaștere internațională răspund nevoii de evaluare, urmărire și actualizare a oricărui tip de profil de competențe.

Structurile de competențe de tip DigComp sau DigcompEdu asigură o evaluare coerentă și completă a tuturor tipurilor de competențe ce răspund nevoilor prezentului, cum ar fi competențele de literație digitală, dar și competențe de pedagogie digitală.

Adoptarea și adaptarea unor cadre standard de referință aduc valoare adăugată oricăror demersuri de setare a unor profiluri de competențe digitale și de dezvoltare a competențelor digitale în învățământul românesc, prin asigurarea unei evaluări corecte, independentă, obiectivă, standardizată, în baza unor itemi dezvoltați de echipe de cercetători și specialiști din întreaga lume, cu o vastă experiență specifică în domeniu și contribuind la raportarea la un nivel unitar de referință privind competențele digitale ale românilor, atât la nivel național, cât și european. Astfel, putem localiza și strategiile

europene de digitalizare, și ne putem alinia cu profilurile digitale dezvoltate și recunoscute la nivel internațional.

Realitățile recente ne-au arătat că este critic să cunoaștem nivelul competențelor digitale ale profesorilor, pentru a putea aplica programe coerente și eficiente de formare. Aceștia trebuie să își dezvolte abilități ITC solide pentru a putea desfășura activități de predare și evaluare utilizând tehnologia online și toate oportunitățile și facilitățile digitale de învățare și predare.

Corespunde cu O1 și O2 din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Dezvoltarea competențelor digitale pentru cadrele didactice, nedidactice și didactice auxiliare.

Crearea și operaționalizarea unei platforme naționale online de formare pentru profesori și personal auxiliar și nedidactic în care să existe cursuri specifice de formare de competențe digitale, cursuri de pregătire pentru dezvoltarea de abilități de pedagogie modernă, creare de conținut digital, cursuri de management și leadership, alfabetizare, securitatea cibernetică din procesul educațional, dar și crearea de module de pregătire de prevenire și combatere a fenomenului de cyberbullying și de protecție a datelor personale.

Platforma va oferi acces și la comunități de învățare și perfecționare, resurse gratuite și biblioteci digitale, exemple de bune practici.

Această platformă națională de evaluare poate ajuta la reducerea limitelor sistemului actual de formare profesională. De exemplu, se poate elimina situația în care profesorii ajung să urmărească creditele și diplomele și nu rămân cu nimic concret din urma programului de formare.

Corespunde cu O4.c, O4.d, O4.e, O5.b și O5.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Includerea în modulul de formare psihopedagogică și a masterul didactic a competențelor digitale

Competențele digitale trebuie să fie parte a profilului de competențe ale profesorului, cu accent pe aspectele referitoare la utilizarea acestora în procesul didactic și este necesară introducerea unei forme de examinare pentru cei își doresc să obțină o profesie didactică care să confirme existența competențelor digitale conform standardului național.

Rezoluția Parlamentului European din 15 februarie 2022 referitoare la provocările cu care se confruntă zonele urbane în perioada post-COVID-19¹⁰ invită statele membre să

¹⁰ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0022_RO.html

alocă fonduri suficiente pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ și pentru formarea atât a profesorilor, cât și a studenților de toate vârstele în vederea dezvoltării competențelor verzi și digitale pentru a-i pregăti pentru viitor și reamintește că digitalizarea ar trebui să meargă mână în mână nu numai cu asigurarea accesului la internet, ci și la echipamentul necesar pentru a utiliza internetul.

În timpul consultării publice pentru Planul de educație digitală 2021-2027 al Uniunii Europene¹¹, 95 % consideră că pandemia de COVID-19 reprezintă un punct de cotitură în ceea ce privește modalitățile de utilizare a tehnologiei în domeniul educației și formării.

Această schimbare va implica nu numai regândirea curriculum-ului, a conținutului predării și a metodelor de evaluare; va necesita, de asemenea, ca guvernele să re-prioritizeze anumite aspecte ale finanțării educației. Reducerea decalajului digital, de exemplu, poate deveni un obiectiv și mai urgent.

Corespunde cu O3 din ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Elaborarea unui profil de competențe digitale pentru elevi și studenți pe specificul fiecărui ciclu de studiu, pornind de la structura DigComp, corespunzător nivelului de studiu și nivelului de maturitate digitală a unității de învățământ.

Profilurile de competențe ale elevilor și studenților trebuie să asigure dezvoltarea și accesul la competențe digitale relevante și actuale. Acestea trebuie să urmărească standardele și cadrele de referință europene, care să fie actualizate continuu cu tendințele internaționale, cu ultimele evoluții tehnologice și să îi pregătească pentru meseriile prezentului și viitorului.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ

10. Asigurarea securității datelor și a echipamentelor școlare.

Crearea unui centru național de securitate cibernetică care să asigure dezvoltarea, implementarea și monitorizarea standardelor de securitate cibernetică la nivelul tuturor instituțiilor de învățământ. Centrul de Securitate Cibernetică va asigura implementarea și mentenanța pe partea de securitate a pachetelor de infrastructură hardware și software,

¹¹

<https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/digital-education/digital-education-action-plan>

va implementa măsuri de prevenție și detecție la nivelul infrastructurii și va asigura monitorizare tuturor sistemelor informatice.

În ultimii ani, securitatea cibernetică a devenit o preocupare majoră pentru organizații și guvernele din întreaga lume. Pe măsură ce dependența noastră de tehnologie crește, crește și riscul de atacuri ciberneticе, pierderi de date, cyberbullying. Ministerul Educației are nevoie să își dezvolte capacitatea de a gestiona astfel de provocări. Pentru a proteja elevii și profesorii, este esențial să avem un departament dedicat care să fie responsabil pentru gestionarea riscurilor de securitate cibernetică.

Atacurile ciberneticе reprezintă o amenințare majoră pentru instituțiile de învățământ, atât la nivel individual, cât și la nivel sistemic. Acestea pot duce la pierderea de informații sensibile, precum și de date vitale care sunt esențiale pentru o funcționare eficientă. În plus, atacurile ciberneticе reușite pot perturba procesul de învățare prin întreruperea sistemelor online sau chiar prin scoaterea lor complet din funcțiune.

Corespunde cu O5 din ROMÂNIA EDUCATĂ

11. Definirea unui standard privind identitatea digitală a elevilor și profesorilor.

Problema unei identități digitale unice, care să urmărească evoluția cetățenilor încă de la primele date despre ei, nu este una nouă. Până în prezent au mai existat demersuri inclusiv în Ministerul Educației și Ministerul Muncii, cu scopul de a aduce în REVISAL date despre istoricul educațional al salariaților pentru a putea face studii legate de corelarea studiilor cu domeniul de activitate.

Considerăm oportună crearea unei baze de date electronică, denumită Sistemul de Monitorizare a Traiectoriei Profesionale a Absolvenților în care se colectează informații și date cu privire la traiectoria educațională și profesională a elevilor, studenților și absolvenților din sistemul de învățământ din România. Datele ce vor fi colectate în această soluție se referă la:

- a) traiectoria educațională din învățământul preuniversitar și universitar
- b) încadrarea în muncă, postul ocupat și venitul obținut;
- c) implicarea într-o societate sau altă formă profesională fără personalitate juridică;
- d) starea civilă, domiciliul și reședința;

Accesul la aceste date va fi unul limitat, urmând a fi asigurate măsuri de protecție a datelor cu caracter personal care să respecte legislația în vigoare în acest domeniu.

Corespunde cu O1.a și O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

12. Elaborarea unor regulamente și proceduri privind prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal.

Digitalizarea activității educaționale va crește accesul pe care un cadru didactic, sau personalul auxiliar îl va avea la datele cu caracter personal al unui elev și de aceea este necesar să fie elaborate proceduri și regulamente de securitate și de protecție a datelor cu sprijinul Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal. Aceste proceduri și regulamente vor trebui să fie utilizate pentru instruirea personalului din învățământ cu acces la aceste date.

Corespunde cu O5.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

13. Monitorizarea sistemelor de securitate existente în rețeaua școlară.

Implementarea unui sistem de monitorizare a respectării procedurilor de securitate atât printr-un mod automat (la distanță) prin alerte de schimbare a setărilor la nivelul infrastructurii hardware și software dar și prin implementarea unor procese de reclamare a nerespectării regulilor de către elevi sau profesori. Implementarea unui sistem de avertismente și sancțiuni pentru comportament iresponsabil sau neadecvat.

Corespunde cu O5.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

14. Crearea unui centru suport care să asigure accesul remote la educație de calitate online

Pandemia de COVID-19 ne-a demonstrat că școala online a devenit o realitate a lumii în care trăim și că soluțiile digitale de învățământ la distanță pot deveni regula în procesul de predare-învățare.

Deopotrivă, criza de resursă umană în unele unități de învățământ ne determină să identificăm soluții de predare în sistem remote care să asigure accesul elevilor din medii rurale sau dezavantajate la aceeași calitate a educației de care beneficiază și elevii din mediul urban.

De aceea, propunem înființarea, în cadrul TaskForce EDU, a unei echipe de suport care să construiască infrastructura digitală și să asigure un sistem național de predare în sistem remote, cu accent pe principiile incluzivității.

Centrul va asigura atât posibilitatea ca un profesor să fie încadrat la o unitate de învățământ din cu totul alt județ decât cel de reședință și să predarea exclusiv în sistem online, cât și posibilitatea completării sau suplimentării normei didactice desfășurate în format fizic cu ore online la o unitate de învățământ din alt județ.

Acest centru creează premisele unei noi viziuni asupra învățământului viitorului, în care barierele date de loc, încadrări și infrastructură școlară sunt eludate prin soluții digitale, prin mutarea interacțiunii elev-profesor în spațiul virtual, cu o componenta de facilitare locală care să asigure menținerea atenției și implicării elevului în tot procesul educațional.

Soluția oferă șansa unor elevi din medii defavorizate sau rurale să beneficieze de aceeași calitate a actului de predare de care beneficiază un elev la un colegiu național. De asemenea, oferă șansa cadrelor didactice fără post sau fără acces la unele zone rurale sau defavorizate să predea acelor elevi fără a se deplasa fizic în acea zonă.

În plus, în cadrul acestei platforme ar fi oportună crearea unei rețele de consilieri școlari, care să sprijine cu resurse digitale activitatea de consiliere și orientare prin activități care se pot desfășura în mediul online.

Corespunde cu O4.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

15. Cataloage electronice în toate școlile din România

Un pas important pentru transformarea digitală a fiecărei școli este utilizarea cataloagelor electronice ca unic mijloc de păstrare a situației școlare a fiecărui elev, premisele pentru utilizarea acestuia incluzând crearea unei baze de date cu fiecare elev înscris în învățământul preuniversitar, formarea cadrelor didactice să utilizeze acest sistem și dotarea unităților de învățământ cu infrastructură necesară pentru ca profesorii să poată înregistra calificativele, notele și conținutul standardelor aferente, precum și prezența la ore.

Corespunde cu O4.e și O6.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

16. Crearea unor standarde și asigurarea unui cadru normativ eficient pentru achiziția licențelor pentru aplicațiile educaționale și de management școlar.

Crearea unui standard pentru aplicații educaționale și de management școlar pe care orice aplicație folosită în sistemul educațional public să le respecte. Standardul trebuie să includă și principiile de securitate, siguranța copiilor în mediul online și principiile de interconectivitate cu aplicațiile Ministerului Educației, precum și cu alte aplicații cum ar fi SIIIR, etc. Încurajarea, pe baza standardului, a achizițiilor eficiente, pe criterii transparente de valoare și performanță.

Indiferent de proveniența unei aplicații educaționale sau de management școlar, aceasta trebuie să urmărească niște standarde specifice de securitate și performanță, standarde care la momentul de față încă nu există.

De asemenea, nu există un cadru standard în ceea ce privește achiziționarea de soluții educaționale de către școli sau criterii de respectat în acest sens.

Corespunde cu O4 și O5 din ROMÂNIA EDUCATĂ

17. Înființarea unei divizii de management a digitalizării în sistemul de educație care să asigure componenta de viziune, strategie și implementare integrată.

Pentru ca măsurile de transformare digitală în învățământul preuniversitar să fie cu adevărat eficiente, considerăm că este necesar ca în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României (ADR) să fie creat un grup aflat în directă coordonare a președintelui ADR, având un coordonator care dezvoltă relații de colaborare instituțională cu toate compartimentele din cadrul Ministerului Educației, printre atribuțiile acestuia fiind elaborarea propunerilor de reglementare, a metodologiilor și a procedurilor operaționale în domeniul digitalizării învățământului preuniversitar, dezvoltarea instrumentelor pentru punerea în aplicare a politicilor legate de domeniul digital în învățământul preuniversitar și managementul proiectelor și raportările stadiilor de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul măsurilor digitale din Planul național de redresare și reziliență - domeniul învățământ preuniversitar.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul IX. Învățământul profesional și dual

1. Adaptarea permanentă a rutelor de formare profesională la evoluțiile tehnologice

Formarea profesională a elevilor trebuie să țină seama de tendințele economice și tehnologice din țară și străinătate, urmărind să le ofere competențele necesare pentru a fi competitivi pe piața muncii.

Propunem instituirea unui mecanism de consultare, în conformitate cu Legea nr. 62/2011 cu privire la noile tehnologii care pot avea efect disruptiv și față de care România poate dezvoltă un avantaj competitiv.

Pentru a asigura flexibilitate și agilitate în stabilirea de noi profiluri și specializări este nevoie de garantarea, prin textul de lege, a unui procent satisfăcător de descentralizare a curriculumului, astfel încât adaptarea conținuturilor și metodelor la evoluția tehnologică să fie posibilă fără intervenția directă a ministerului.

În cazul menținerii unei ponderi scăzute a activității practice, extinderea duratei ciclului de învățământ pentru nivelul 3 de calificare profesională în sistem dual la 3,5 ani.

Corespunde cu O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Sistem național de tracking al absolvenților, bazat pe interconectarea bazelor de date existente, care să faciliteze identificarea programelor de formare cu cerere ridicată pe piața muncii;

Pentru aceasta, va fi utilizat Sistemul de Monitorizare a Traiectoriei Profesionale a Absolvenților în care se colectează informații și date cu privire la traiectoria educațională și profesională a elevilor, studenților și absolvenților din sistemul de învățământ din România, definit anterior la punctul 9 de la Capitolul VIII privind Digitalizarea.

Accesul la aceste date va fi unul limitat, urmând a fi asigurate măsuri de protecție a datelor cu caracter personal care să respecte legislația în vigoare în acest domeniu.

Corespunde cu O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Cartografierea nevoilor locale, regionale și naționale ale pieței muncii și pregătirea unor prognoze pe termen mediu și lung cu privire la direcțiile principale din economie.

La fiecare doi ani va fi realizată o analiză a nevoilor de forță de muncă calificată, la nivelul fiecărui județ și la nivel național de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin consultarea tuturor operatorilor economici semnificativi de pe piața muncii, la nivelul fiecărui județ.

În urma analizei, trebuie formulate prognoze pe termen mediu și lung cu privire la direcțiile de evoluție principale din piața forței de muncă din România, prognoze care vor fi transmise către Ministerul Educației, Ministerul Muncii și Securității Sociale, Autoritatea Națională pentru Formarea Profesională Inițială în Sistem Dual din România, precum și către fiecare consiliu județean, respectiv Consiliul General al Municipiului București.

Corespunde cu O1.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Utilizarea unor metode moderne de predare-învățare și practică, personalizate, pentru valorificarea potențialului fiecărui elev și creșterea rezultatelor acestora;

Unitățile de învățământ preuniversitar vor urmări valorificarea potențialului fiecărui elev prin oferirea unor servicii integrate de orientare școlară și consiliere vocațională, începând cu clasa a VI-a. Traseul de carieră propus va conține recomandări ce iau în considerare abilitățile elevului. Orientarea școlară și consilierea vocațională urmează să fie efectuată individual cu fiecare elev.

Elevii din învățământul gimnazial au dreptul de a beneficia, în mod gratuit, de cel puțin trei sesiuni de consiliere pentru orientare profesională și testare vocațională, pentru orientarea acestora către ruta educațională adecvată abilităților și dorințelor acestora. Cadrele didactice vor fi încurajate să utilizeze cele mai moderne metode de predare-învățare, facilitate prin mentorat și tutorat, astfel încât potențialul fiecărui elev să fie valorizat.

Corespunde cu O1.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Revizuirea calificărilor din perspectiva relevanței pentru piața muncii, preponderent pentru economia verde (ecologică) și sectoarele prioritare;

Pentru ca elevii din învățământul tehnic să fie calificați pentru meserii necesare pe piața muncii, prin grija Ministerului Educației, va fi actualizată ori de câte ori este nevoie, și cel puțin odată la 3 ani, lista calificărilor pe care învățământul profesional și tehnic le oferă pentru a asigura relevanța acestora pe piața muncii. Este necesar să fie asigurate calificări care să sprijine îndeplinirea obiectivelor privind tranziția verde, în acord cu obiectivele Acordului de la Paris, încheiat la Paris la 12 decembrie 2015 și semnat de România la New York la 22 aprilie 2016, ratificat prin Legea nr. 57/2017, precum și cu obiectivele și măsurile prevăzute în contextul Pactului verde european.

Corespunde cu O1.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Includerea de programe de educație antreprenorială specifice domeniului de formare.

Antreprenoriatul necesită anumite abilități pe care învățământul nu le dezvoltă la acest moment, dar pentru a asigura aceste competențe, liceele pot încheia acorduri de

parteneriat cu fonduri de investiții sau operatori economici pentru dezvoltarea de incubatoare și acceleratoare de afaceri specifice domeniului de studiu.

Mai mult de atât, elevii ce studiază pe ruta profesională și duală vor urma, în mod obligatoriu, cursuri de educație antreprenorială. De asemenea, aceștia vor putea beneficia de sprijinul didactic al unității de învățământ și sprijinul operațional și financiar al partenerului economic pentru dezvoltarea și implementarea ideii sale de afaceri.

De asemenea, elevii vor fi încurajați să participe la programe de ucenicie potrivit Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă sau practică potrivit Legii nr. 258/2007 privind practica elevilor și studenților.

Corespunde cu O1.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Crearea unor campusuri profesionale regionale / centre de excelență profesională, prin finanțarea unor scheme de sprijin acordate parteneriatelor între agenți economici, autorități locale, unități și instituții de învățământ, organizații neguvernamentale care să sprijine redresarea, tranziția verde și tranziția digitală, inovarea la nivel național și regional.

Aceste scheme de sprijin au scopul de a facilita investițiile într-o infrastructură de ultimă generație și în resursa umană implicată în creșterea calității a învățământului profesional sau dual, inclusiv la niveluri de calificare superioară.

Este nevoie de stabilirea, prin lege, a statutului juridic al campusurilor profesionale, a tipului de asociere și de guvernare, a atribuțiilor și responsabilităților acestor campusuri.

Campusurile regionale/centrelor de excelență profesionale trebuie să aibă funcție de centru de evaluare pentru competențele profesionale ale personalului didactic și mentorilor de practică implicați în formarea elevilor, pe ruta profesională.

Corespunde cu O2.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Cartografierea dotărilor existente în unitățile și în instituțiile de învățământ și modernizarea acestora, în cooperare cu mediul privat.

Unitățile de învățământ profesional și tehnic trebuie să transmită în timp real Ministerului Educației prin intermediul unui sistem informatic inventarul bazei materiale și modificările acesteia. În vederea dotării unităților de învățământ a căror bază materială se află într-o stare precară directorul unității de învățământ va transmite conducătorului unității administrativ-teritoriale și Ministerului Educației care sunt lipsurile constatate și nevoile de dezvoltare sau de investiții.

Pentru actualizarea tehnologiei și modernizarea bazei materiale, directorul unității de învățământ va putea încheia contracte de sponsorizare cu agenții economici parteneri sau cu terți.

Unitățile administrativ-teritoriale vor realiza demersuri pentru atragerea de investiții din fonduri europene sau alte tipuri de finanțări publice atrase prin mecanisme competitive, investiții destinate dezvoltării bazei materiale a unităților de învățământ profesional.

Corespunde cu O2.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Flexibilizarea accesului profesioniștilor din sistemul privat la o carieră didactică, prin rute alternative;

În unitățile de învățământ profesional și tehnic ar trebui să poată fi angajați experți din companii mult mai ușor, cu contracte de muncă cu durată determinată, fără a fi condiționa colaborarea de constituirea unei norme sau a viabilității unui post didactic. Aceste persoane ar trebui să aibă cel puțin 10 ani de experiență în profesia asociată disciplinei de studiu și să continue activitatea profesională în domeniul de specialitate pe parcursul ocupării unui post didactic.

Corespunde cu O2.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

10. Acces din învățământul profesional liceal la învățământul superior fără filtre suplimentare, comparativ cu celelalte rute;

Accesul elevilor din învățământul profesional și tehnic în învățământul superior se face cu condiția promovării examenului de bacalaureat profesional și în acord cu procesul de admitere la instituțiile de învățământ superior. Ruta profesională trebuie să fie recunoscută ca rută alternativă completă, cu nivelurile 3, 4 și 5 de calificare, calificare certificată din punct de vedere al competențelor dobândite pentru fiecare nivel.

Corespunde cu O2.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

11. Dezvoltarea de programe de învățământ terțiar în regim dual;

Este necesară dezvoltarea de programe de educație profesională în regim dual de nivel terțiar, care să permită în mod real implicarea mediului privat în activitatea de dezvoltare a abilităților tehnice în rândul elevilor.

Corespunde cu O2.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

12. Dezvoltarea și implementarea de programe naționale de pregătire de specialitate, de pregătire pedagogică și metodică a tutorilor desemnați de operatorii economici pentru pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional.

Ministerul Educației trebuie să elaboreze programe naționale și standarde de pregătire de specialitate, de pregătire pedagogică și metodică a tutorilor desemnați de operatorii economici pentru pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional și tehnic.

De asemenea, Ministerul Educației trebuie să nominalizeze categoriile de resurse umane implicate în ruta profesională, resurse umane care beneficiază de formare profesională continuă, gratuită, specifică sistemului de învățământ.

Corespunde cu O2.g din ROMÂNIA EDUCATĂ

13. Organizarea de programe speciale de formare a managerilor instituțiilor de învățământ profesional, facilitând pregătirea acestora pentru exigențele și provocările specifice sistemului;

Actualele Centre Județene pentru Resurse și Asistență Educațională, în urma reorganizării în Centre Județene pentru Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale vor organiza, în parteneriat cu operatorii economici din județul în care se află, programe speciale de formare a directorilor unităților de învățământ profesional și tehnic, cel puțin o dată pe an, fiind obligatorie urmarea acestor programe de către directori odată la trei ani pe cheltuiala unității de învățământ.

Corespunde cu O3.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

14. Finanțare corespunzătoare pentru învățământul profesional și dual.

Este mai mult decât necesară revizuirea metodologiei de determinare a finanțării per elev, prin introducerea unor criterii specifice învățământului profesional și dual, întrucât conform formulei actuale, unitățile de învățământ profesional și dual nu primesc finanțarea de care au nevoie pentru a asigura procese educaționale calitative și eficiente. Mai multe detalii se regăsesc în capitolul Investiția în educație.

Corespunde cu O5.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

15. Introducerea unor măsuri de sprijin pentru a facilita accesul și finalizarea educației profesionale de către tinerii din mediile dezavantajate

În cazul elevilor care frecventează învățământul profesional sau dual în altă unitate administrativ-teritorială decât cea de domiciliu, cheltuielile cu cazarea și masa vor fi decontate, indiferent de oferta de educație și formare profesională disponibilă în localitatea de domiciliu.

În plus, de la bugetul de stat se va asigura o sumă forfetară pentru angajatorii implicați în învățământul profesional și în cel dual pentru acoperirea unor costuri precum cele cu echipamentul de lucru, echipamentul de protecție, asigurarea civilă. Unitățile de învățământ nu vor avea dreptul să închirieze locurile în internate sau cămine destinate elevilor din învățământul profesional și tehnic, acele locuri fiind destinate în mod exclusiv elevilor.

Corespunde cu O5.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

16. Garantarea dreptului elevilor cu cerințe educaționale speciale de acces și pachete de sprijin specifice pentru învățământul profesional și cel dual.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul X. Infrastructură

1. Centralizarea datelor privind imobilele aflate în rețeaua școlară, pentru a identifica construcțiile, terenurile de sport amenajate și a celorlalte spații exterioare

Colectarea și cartografierea datelor privind imobilele existente trebuie efectuată în vederea reorganizării rețelei școlare conform principiilor de reziliență, siguranță, incluziune, sustenabilitate, coroborate cu evoluția demografică și premisele de supraaglomerare sau depopulare, cu capacitatea bugetară a administrației publice locale și cu gradul de dezavantajare al zonei, implicat al ratei de marginalizare.

Cartografierea poate fi efectuată de Ministerul Educației în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării printr-un mecanism specific pentru a dimensiona capacitatea de

școlarizare a populației școlare, având ca obiectiv crearea unei imagini de ansamblu asupra infrastructurii școlare pentru identificarea măsurilor sustenabile raportate la infrastructură existentă.

Corespunde cu O2.a-c din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Stabilirea unor standarde de calitate pentru instituțiile de învățământ existente și pentru construcția de noi imobile.

Având în vedere că este necesară asigurarea unor condiții similare pentru toate instituțiile de învățământ, trebuie ca aceste condiții să corespundă unor standarde de calitate pentru infrastructură sigură, rezilientă, incluzivă și sustenabilă pentru servicii formale și complementare de educație, de cea mai înaltă calitate, accesibilă fiecărui copil.

De asemenea, trebuie revizuite standardele de construire, de dezvoltare a unui mediu digital de educație și formare, și trebuie simplificat procesul birocratic de autorizare a construcției, fără a prejudicia standardul de siguranță

Corespunde cu O2.a-c din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Investiții eficiente în infrastructura școlară

Dezvoltarea unui sistem de investiții în infrastructura de educație, privind construcția, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea infrastructurii din educație, cu asigurarea siguranței elevilor și studenților. Sistemul de investiții va fi bazat pe date concrete care să permită utilizarea eficace a resurselor pentru infrastructură, cu scopul de a reduce inegalitățile din sistemul de educație, asigurând premisele pentru maximizarea atingerii potențialului de către fiecare elev.

Pentru acest obiectiv va fi necesară asistența tehnică de specialitate din partea ministerelor de resort, pentru unitățile administrativ-teritoriale care nu dispun de capacitate administrativă suficientă pentru derularea procedurilor subsecvente autorizării unităților de învățământ aflate în administrarea lor, dar și pentru asigurarea de sprijin financiar de către pentru unitățile administrativ-teritoriale care nu dispun de fondurile necesare obținerii avizelor sau autorizațiilor. În stabilirea oportunității efectuării acestor investiții, se va evalua eficiența fiecărei investiții în parte, fiind prioritizate investițiile în corpurile de clădire ce prezintă risc ridicat.

În plus, ar trebui crescută responsabilitatea locală pentru acele situații în care nu se iau în mod succesiv măsurile necesare pentru siguranța fizică și sanitară în unitățile de învățământ aflate în administrare.

Corespunde cu O2.c și O4.a-e din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Infrastructură de secolul XXI pentru învățământul tehnic și vocațional

Dezvoltarea infrastructurii de învățământ profesional dual în jurul principalilor poli de dezvoltare ce vor avea ca rol susținerea continuă a activităților de învățământ în sistem dual. Poli de dezvoltare reunesc o economie dezvoltată și diversificată (inclusiv activități industriale) care poate susține un ecosistem extins de formare duală. Cooperarea cu toți factorii implicați, inclusiv universitățile trebuie stabilită în mod formal pentru crearea unor campusuri de învățământ profesional dual de importanță regională, care oferă programe cuprinzătoare de formare cu nivele de bază (ISCED 3-5) și avansate (ISCED 6-8).

De asemenea, infrastructura școlii trebuie să fie adaptată în mod constant profilelor vocaționale. De exemplu, școlile sportive, agricole, tehnice, de artă, etc., trebuie să aibă infrastructura specifică bine dotată, adică săli de practică, antrenamente, experimente, cantină, locuri de cazare, instrumente, materiale și echipamente specifice.

Corespunde cu O3.a-b din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Susținerea și dezvoltarea unei rețele de școli verzi.

Operaționalizarea conceptului de Școală Verde pentru diminuarea amprentei de carbon prin eficientizarea consumului de resurse și pentru implementarea eco-educației.

Conceptul Școală Verde desemnează profilul unei școli prosumatoare, care crează un mediu sănătos și sustenabil, favorizând educarea unor comportamente care economisesc energie, resurse și bani.

Corespunde cu O5.a-f din ROMÂNIA EDUCATĂ

UNICEF

partener științific
și de documentare

COALIȚIA
PENTRU DEZVOLTAREA ROMÂNIEI

partener strategic

FEDERAȚIA
Coaliția pentru **Educație**

partener strategic

O VOCE
PENTRU **EDUCAȚIE**